Է. ՏԱՐԻ 1915 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 28 ՄԱՐԵՐԻ 4382 — Հ. Տ. 4 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — Ն. Տ. 16 ՅՈՒՆԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ. 29 ՇԷՎՎԱԼ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه غلطه ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته سى ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար ... տարեկան	160
»	80
»	40
Գաւառ ...	200
»	100
Օտար եր.	56
»	28

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 ՅՈՒՆԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԱՍՊԱՐԷԶ ՄԸ

Ժամանակաւ կայ եղեր շոգենաւային ընկերութեան տնօրէն մը, որուն առջեւ երբ հայ նաւապետի մը խօսքն եղեր է, զարմանօք հարցուցեր է. «Հայոց մէջէն նաւապետ կրնա՞յ մի ելնել»։

Անկէ ի վեր,— և այն յօդուածէն ի վեր զոր երկու տարի յառաջ հրատարակեցինք՝ նաւային ասպարէզը մատնանիշ ընելով իբրեւ նոր ճիւղ շահագործութեան և իբրեւ նոր արուեստ մը մեզ համար,— գործերը բաւական յառաջ գացած են. Անցեալ օր կը պատմէինք շոգենաւային հայ ընկերութեան մը գաղափարը. Ոսնճեան-Լաճեան ընկերութիւնն այս օրերս իւր երկրորդ շոգենաւն ունեցաւ, և ուրիշներ ալ պիտի ունենայ, և Գարամանեան էֆ.ի շոգենաւն անցեալ օր Ձիթաւէ ուղեւորեցաւ՝ ուխտաւորներ տանելով։

Նաւարկութեան համար պէտք եղած տարրերն են գրամագլուխ, նաւապետք, մեքենավարք, նաւաստիք և հնոցապանք. Փորձը ցուցուց թէ գրամագլուխը կարծուածին չափ չի պակսիր Հայոց մէջ. Առաջին քայլը միայն դժուարին է. Բանի որ ժամանակ անցնելով հայ գրամատէրք փորձով համոզուին թէ նաւային ասպարէզն եւս շահագործութեան ուրիշ ասպարէզներու չափ օրինաւոր շահ կուտայ, չպիտի վարանին իրենց գրամագլխին մէկ մասն այս ճիւղին յատկացնելու. Սեւ ծովուն մէջ Պաթումի, Տրապիզոնի, Կիրասոնի, Ինեպոլի և Սամսոնի, Միջերկրական ծովուն մէջ ալ Մերսինի, Իսքէնտէրունի և Իզմիրի հայ հասարակութենէն պէտք եղածին չափ նաւաստի կրնայ գտնուիլ. Սեւ ծովու «լազ» նաւապետներուն և նաւաստիներուն մէջ Հայեր պակաս չեն. Մարմարայի եզերաց հայ նաւավարներուն ու նաւաստիներուն քաջասրտութիւնն և արհեստական ճարպիկութիւնն հանրածանօթ են. Վանայ ծովուն վրայ ի վաղուց անտի նաւարկութիւնն Հայոց ձեռքն է. Միջերկրականի քաղաքները մանաւանդ լաւ հնոցապաններ կրնան տալ, որովհետեւ հոն օդը չափէն աւելի տաք է, և յայտնի է թէ տաք երկրաց մարդիկ աւելի կը դիմանան կրակի. Կ. Պոլսոյ, Ռոտոսթոյի և Նիկոմիդիոյ նաւահանգիստներէն պէտք եղածին չափ հայ նաւաստիներ կարելի է ճարել։

Նաւապետութեան գալով, Ֆրանսացիք նաւապետութեան վկայական ստանալու համար ժամանակ մը շոգենաւի մէջ ծառայելէ ետքն հետեւեալ առարկայից վրայ քննութիւն կուտան. (տե՛ս Programme d'examen pour le brevet de capitaine au long cours; programms No. 4. chez Delalain Frères.)

1. Թուաբանութիւն. 2. Դրահաշիւ (Ա. մասն.) 3. Երկրաչափութիւն (տարրական). 4. Երկու եռանկիւնաչափութիւնք. 5. Տարրական տեղեկութիւն աստղաբաշխական (տիեզերագրութիւն եռանկիւնաչափութեամբ). 6. Շոգեշարժ մեքենայից վրայ տարրական տեղեկութիւնք և անոնց կիրառութիւնք նաւարկութեան մէջ. 7. Նաւարկութիւն և նաւարկութեան գործնաց կիրառութիւն. 8. Ջուանք և կազմածք նաւու. 9. Առագաստանաւերու, շոգենաւերու և մակոյկներու նաւուղղութիւն. 10. Նաւերու լուսաւորում, և նաւերու ընդհարման առաջքն առնելու համար միջազգային օրէնք. 11. Ծով ելնողներն ազատելու գործիներու կիրառութիւն։

Արդ, այս առարկաներէ առաջին վեցը մեր ամեն երկրորդական վարժարանաց մէջ կ'աւանդուին, բաց ի գնդաձեւ եռանկիւնաչափութենէ, որուն համար 8-10 դասեր կը բաւեն. Մեր երկրորդական վարժարանաց մէջ կ'աւանդուի նաեւ տարրական մեքենագիտութիւն, որ օգտակար է նաւապետին. Մնացեալ հինգ առարկայք շոգենաւուն մէջ կը սորվուին փորձով, և կարդալն ալ կ'օգնէ նոյն միջոցին։

Իրաւ, Տէրութիւնը նաւային վարժարան մ'ալ ունի, յորմէ կարող են օգտիլ մերազնեայք. Բայց պէտք է յիշել թէ այն ազգեր որք նաւային ասպարիզին մէջ մտած են՝ նախ և առաջ նաւային վարժարանի չեն աշակերտած. Սպասելով որ օր մը հայ երիտասարդք նոյնքան յաճախեն Տէրութեան նաւային վարժարանն (*), որքան կը յաճախեն, և եռանդեամբ ու յաջողութեամբ կը յաճախեն արքունի միւս վարժարաններ, կը տեսնենք թէ այսօր իսկ ունինք խումբ մը երիտասարդներ որք նաւային արուեստին վերաբերեալ բաներ տեսականօրէն ուսած են արդէն, և եթէ մէկ մէկ պաշտօնով շոգենաւերու մէջ մտնեն, կրնան օր մը յառաջ գալ, և ղեկավար, մեքենավար և նաւապետ լինել, գոհացուցիչ քննութիւն անցնելով. Երկրորդական վարժարանաց մէջ աւանդեալ բնագիտութիւնն ու չափագիտութիւնը կը բաւեն հայ երիտասարդ մը երկու-երեք տարիէն լաւ մեքենավար մ'ընելու, եթէ մեքենայից վերաբերեալ պաշտօնի մը գրուի նաւերու մէջ. Այս նպատակին լաւագոյն եւս կը ծառայէ մեր երկրորդական վարժարանք եթէ անոնց յայտագրին մէջ նշանակեալ նկարագրական երկրաչափութիւնը քիչ մը խնճեցնելով յաւ տրուի գնդաձեւ եռանկիւնաչափութեան եւ տիեզերագրութեան։

(*) Ամեն տարի բժշկութիւն և փաստաբանութիւն սորվելու համար Եւրոպա գնացող հայ երիտասարդաց մէկ մասն ալ կրնան նաւային վարժարաններ մտնել, այնու համոզմամբ թէ ծովերու վրայ թափառիլ նուազ շահաւոր գործ չէ քան... փողոցներու մէջ թափառիլ։

Ուրիշ, Հայք կարծուածին չափ անընդունակ և անկարող չեն նաւային ասպարէզի. Ժամանակ մը Հայք բոլորովին ցամաքի մէջ կ'ապրէին եղեր. Այսօր հայ գաղթականութիւնք հաստատուած են շատ մը ծովեզերեայ վայրեր. Բնական և տնտեսական ամեն պատճառք կան ուրեմն որ Հայք եւս ապրուստի միջոց և յառաջդիմութիւն խնդրեն ծովային արուեստին մէջ. Եթէ պէտք եղած ձեռներիցութիւնը չպակսի մերազնեից քով, չորս-հինգ տարիէն կարող ենք տեսնել Հայու շոգենաւներ՝ հայ նաւապետներով, հայ մեքենավարներով և հայ նաւաստիներով. Զենք երաշխաւորեր թէ հայ նաւապետք իրենց վարած նաւերը ժայռերու վրայ չպիտի խորտակեն երբեք. Կարելի է որ հայ մեքենավարներու ձեռաց մէջ ալ կաթսայք պայթին երբեմն, և մեքենայք կոտրին. Բայց փորձառութեամբ զգուշանալով, և քիչ քիչ վարժուելով, օր մը Հայերն ալ կրնան յաջողիլ այս արհեստներու մէջ, ինչպէս յաջողած են ուրիշ արհեստներու մէջ, զորս Նոյ նահապետէն չէին ժառանգած անշուշտ. Ընդհակառակն, շատ հաւանական է որ Նոյ նահապետին օրով հայ նաւազներ գտնուած լինին, քանի որ կ'ըսուի թէ տապանն Արարատայ գագաթը նստած էր...

Եթէ առարկուի թէ այս պատմութիւն այնչափ միայն ճիշդ է որչափ այն կարծիք թէ Նոյ նահապետ գրաբար կը խօսէր, ընդհակառակն կայ ուրիշ պատմութիւն մը որոյ վաւերականութիւնը նուազ երկրայական է։

Դարուս սկիզբն, արքունի շինուածոց մէջ շատ մը Յոյներ կ'աշխատէին. Լաւագոյն ծեփիչք, ներկարարք, նկարիչք և առաջնագործք կղզեցի և Բուլմէջեցի Յոյներն էին։

Ոսկեպատատ ծածօթ գեղքերուն վրայ, այս գործաւորք առաջուան համարումը չէին վայլեր. Բայց կարելի ալ չէր զանոնք խմբովին ճամբել, որովհետեւ բնիկ արհեստաւորաց մէջ անոնց յաջորդելու չափ կարող մարդիկ չկային. Ինչ ինչ ճիւղերու մէջ, Յոյնք եզական էին։

Այն ժամանակներ Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայն, Տիւզեան Յակոբ Չէլէպին և Վառօդապետ Ամիրայք Տէրութեան զանազան պաշտօնարանաց մէջ իրենց ազգակիցները գործածելու հոգ կը տանէին, անոնց հաւատարմութեան և աշխատասիրութեան վրայ լիակատար վստահութիւն տածելով. Պալեան Կարապետ Ամիրայի հայրն ալ՝ Գրիգոր Գալֆան, որ իւր խոնարհ ծագման հակառակ, տաւ յառաջդիմած էր պետական շինուածոց մէջ, կը փափաքէր երկրացիները և մանաւանդ իւր ազգակիցները յաջողել պետական պաշտօնաց այս ճիւղին մէջ. Յոյն վարպետներուն քով Թուրք և հայ աշկերտներ կը դրուին, որք մէկ քանի տարիէն արհեստին բոլոր գաղտնեաց կը տեղեկանան. Սերվերեան Յովհաննէս Ամիրայն ալ Եւրոպայի գեղարուեստի վարպետներ բերել տալով՝ իւր բանւորաց մէջէն երիտասարդներ անոնց քով աշակերտ կուտայ. Այս հայրենասիրական ջանքերութեանց շնորհիւ, արքունի շինուածոց վերաբերեալ աշխատութիւնք կզզեցի և բուլմէջեցի յոյն տարբերեն բոլորովին կ'անցնին ասիացի տարբերու, և այն ժամանակէն ի վեր Թուրք և Հայոց սեփական մնացած են։

Իրաւ է որ այս մեծամասն հայազգեաց յաջորդք ամենքն ալ նոյն բարոյական բարձրութեան չհասան. Դրտանեցին հայ գործապետներ որք փոխանակ իրենց նախորդաց նման պաշտպան և բարերար լինելու իրենց հայ գործակցաց ու բանւորաց, անոնց կեղեքիչներն եղան. Գտնուեցան այնպիսիներ ալ որք մրցութեան զաշտ ... բազմամեայ բնական աշխատանք հանդերձ, գիրք, ազգեցութիւն և շահ, յորմէ ո՛չ նուազ հայազգիներ ալ կը շահէին. Բայց վերջապէս, վերեւ յիշուած պատմութիւն Հայազգեաց պատմութիւնն ալ նորէն ապացոյց է թէ մի քանի ձեռներէց Հայեր ինչ նոր ասպարէզներ, շահու և ապրուստի ինչ նոր միջոցներ կարող են բանալ իրենց հայրենակցաց և ազգակցաց առջեւ։

Նաւային ասպարէզին համար ալ այնպէս կրնայ լինել. Ուր որ Հայեր կը համարձակին խելք և դրամագլուխ դնել, օր մը Հայեր հոն կրնան աշխատիլ։

Եւ ապրուստի համար մղուած արդի ծիրժ պայքարին մէջ, երբ խնդիրը է Հայութեան նոր ակօսներ բանա՛լ պիտի ապրի, հայ ազգն անտարբեր պէտք չէ լինի նաւային ասպարէզին, որ մեծամեծ ժողովուրդներ կ'ապրեցնէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱԼԶԱՍ-ԼՈՐԷՆԻ ԱՆՑԱԳԻՐԸ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԶՕՐ. ԿԱՓՐԻՎԻԻ

Ալզաս-Լորէնի անցագրաց խնդրոյն վրայ, Գերմանիոյ նոր Նախարարապետը քաղաքական առաջին ծանրակշիռ յայտարարութիւնն ըրաւ։

Յայտնի է թէ ո՛չ մէկ Ֆրանսացի կարող է Ալզաս-Լորէն մտնել՝ եթէ ի ձեռին չունենայ անցագիր մը տեսաբեալ Փարիզի գերմանական դեսպանատունէն, որ այս արտօնութիւնը եր շնորհէ հազուադէպ զգուշութեամբ. (Դեսպանատունէն կը գրուի Ալզաս-Լորէնի կառավարչութեան, հարցմեալով Ֆրանսացւոյն անունն, և մինչեւ որ նպաստաւոր պատասխան չգայ, խնդրուած արտօնութիւնը չի շնորհուիր. Պատասխանները միշտ նպաստաւոր չեն, և շատ անգամ կը յապաղին, որովհետեւ Ալզաս-Լորէնի իշխանութիւնք եւ իրենց կողմէ քննութիւններ կը կատարեն յառաջագոյն.) Այսպէս, Ալզաս-Լորէն մտնելու և հոն մի քանի օր կենալու համար Ֆրանսացիք մեծամեծ դժուարութեանց կը բախին, նոյն իսկ անոնք որ ծնողք և ազգականներ ունին Գերմանիոյ Թագեալ գաւառաց մէջ։

Կը յուսացուէր թէ Վիլհէլմ Բ., վեհանձնութեամբ շարժեալ, վերջ պիտի տար այս կացութեան, կամ գէթ մեղմացնէր. Այս յոյս ի դերեւ ելաւ. Զօր. Կափրիվի, անցեալ օր, հարցման մը ի պատասխանի, արդարացուց անցագրաց արդի կանոնագրութիւնը, որ կ'երեւի թէ մօտ ժամանակներս փոփոխուիլ չպիտի կրէ։

Ահաւասիկ Նախարարապետին յայտարարութիւնը։

«1878էն ի վեր, բազմաճիւղ յառաջութիւն մը կազմակերպուած հաստատուած է Կայսրութեան Երկրաց մէջ (Ռայխսլանտ(*)). Այս գաւառաց մէջ բնակող Ֆրանսացւոց (այսինքն՝ Ֆրանսական հպատակաց) թիւն երեւելի կերպիւ աւելցաւ. 1884ին 15.000 էին, և 1888ին 19.000ի կը հասնէին. Այս տարր բնակչաց մէջ ոչ սակաւք Ֆրանսական բանակի անդամք էին արձակուրդով. Այս գաղտնարական յառաջման հետ մէկ տեղ քաղաքական յուզումն ալ յառաջ կու գար որ մտածել կուտար մեզ. Կառավարութիւնն հարցուց ինքն իրեն թէ այս վիճակ անվտանգ կրնա՞յ շարունակուիլ, և Կայսրութեան շահուց դէմ գործածուած միջոց ինկած առնելով, հարկ չէ՞ միթէ զգուշական միջոցներ ձեռք առնել. Այս հարցման հաստատական պատասխան միայն կրնար տրուիլ. Անցագրի պարտաւորութիւնն հաստատուելու որոշումը թեթեւութեամբ չառնուեցաւ. Այն ատեն ալ ի մէջ բերուեցան ամեն առարկութիւնք զորս ժողով կը լսէ այսօր. Բայց պետական դաւաճանութեան դատերն այնքան շատացան և (Ֆրանսական) լրտեսութիւնն այնքան ընդարձակեցաւ, որ վերջնական տեսակէտով անհրաժեշտ դատուեցաւ անցագրի օրէնքն հաստատել։

«Այս անցորդութեան մէկ նպատակն ալ Ֆրանսայի հետ Ալզասցւոց հաղորդակցութիւնք դժուարացնել և երկրին գերմանացումը փութացնել է. Տասն և եօթն տարիէ ի վեր այս ուղղութեամբ կ'ընթանք թէ Ալզաս-Լօրէն մերն է, այն երկրաց գաւառաց մէջ գերմանական զգացումն ո՛ և է առաջդիմութիւն չէր ըրած սակայն. Իրաւ, մեր կողմէ բարեացակամութեան և հաշտարար զգուշաւորութեան պակասութիւն չեղաւ. (Այո՛, այո՛. Աջակողմէն.) Բայց այս ընթացք ապարդիւն մնաց. Տարբեր ընթացք մը բռնել հարկ եղաւ. Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ պատնէշ մը խարսխելու պէտք եղաւ, և այնկ մը հասկցնել Ալզաս-Լօրէնի բնակչաց թէ այժմեան առաջնակարգ վերջնական է. (Լսեցէ՛ք. Ալզաս-Լօրէն Ֆրանսայի վերադառնալիք չունի:) Կարծեմ թէ անցագրի կանոնագրութեան քէնքու մը տակաւին ընդ երկար առնուիլ է, եթէ չենք ուզեր որ առաջուան անշնորհ կացութիւնը կրկնուի: Ձեզ բերուած յաջողութիւնն արդարացուցեր է այս կանոնագրութեան, ո՛րչափ ալ խիստ լինի։

(*) Գերմանական պաշտօնական լեզուի մէջ, այսպէս կը յորջորջուին Ալզաս-Լօրէն, որք Բրուսիոյ կամ ուրիշ գերման պետութեան մը հետ չեն միացած, այլ գերմանական «Կայսրութեան» հետ. Անոնց տէրը Կայսրութիւնն է իւր ամբողջութեամբ, ո՛չ թէ գերմանական ո՛ և է մասնաւոր Պետութիւն. Հետեւապէս Կայսրութեան կամ Կայսերական Երկիր կ'անուանին Ալզաս-Լօրէն։

«Ենթադրութեան իրաւանց անջատումին գալով, չենք կրնար թոյլատրել որ Ֆրանսացի ազգայներ մեծամասնութեամբ հաստատուին Ալզաս՝ որոշումութեան պարագային համար, այնպիսի առեւտուր Կայսրութեան շահուց հակառակ զինուորներ կրնան կատարել, այնպիսի գաւառաց մէջ որք՝ եթէ պատերազմ ծագի՝ գուցէ պատերազմի դաշտ դառնան. (Համաձայնութիւն Աջակողմէն.) Ի Ֆրանսա, լրտեսութեան դէմ օրէնքն աւելի խստիւ ի գործ կը դրուի քան առ մեզ անցագրի կանոնագրութիւնը։

«Մեր կողմէ չեմ լսած երբեք գանգատ մը այս կանոնագրի դէմ. Թէեւ բազմաթիւ Գերմաններ եւս նեղուած են նոյն անցագրի կանոններէն. Ի վկայութիւն կը կոչեմ զԳնաոն ֆոն Սթաուֆենպերկ, որ 1889ին ըսաւ թէ Ալզաս Լօրէնցին պէտք է վարժուին իրաց նոր վիճակին. Անցագրի պարտաւորութիւնն ակնկալուած արդիւնքն յառաջ չի կրնար բերել քանի որ ... լինելու պայմանաւ, և մեր նպատակին չպիտի հասնինք, ... ցուցնի Ալզաս Լօրէնցիք կարծեն թէ Ռայխսթագ (արմատական կուսակցութիւնը) պիտի յաջողի ջնջել տալ այս կանոնագրութիւն. (Ծափահարութիւն Աջակողմէն.)

«Թէ այս կանոնագրութիւն խիստ կողմեր ունի, համաձայն ենք, և պատրաստ ենք մեղմացնել. Գործին մէջ շահ ունեցողներէն կախեալ է որ այս ուղղութեամբ աւելի յառաջ երթանք. Բանի որ խնդիրը միջազգային հանգամանք ունի, զգուշութեամբ միայն կրնամ խօսիլ. Վերջին ժամանակներս բազմաթիւ ուրախալի նշաններ կը տեսնենք յարաբերութեանց բարւոքման ընդմէջ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի. (Կեցցէ՜.) Եւ շատ պիտի ցաւէի եթէ այնպէս չլինէր, եթէ մեր յարաբերութիւնք վերստին խռովէին. Բայց ուրիշ ո՛չ մէկ երկրի մէջ այնքան փափուկ վիճակ ունին միջազգային յարաբերութիւնք որչափ ի Գերմանիա. Ո՛չ մէկ երկրի մէջ այնքան զգուշութիւն և ճարպիկութիւն հարկաւոր են. Ուստի, յառաջիկայն եթէ ոք ուզէ միջազգային հանգամանք ունեցող խնդրոյ մը վրայ հարցում ուղղել ինձ, խնդրեմ նախ ինձ տալ, որպէսզի հասկցուի թէ արդեօք այնպիսի հարցման պատասխանել ինձ կը վայելէ. Եթէ արմատական կուսակցութեան անդամ մը 15 օր յառաջ ինձ իմաց տար թէ Ալզաս Լօրէնի անցագրաց կանոնագրութեան մասին հարցում պիտի ուղղէ, քանի մը բառով կրնայի համոզել այն երեսփոխանն և ետ կեցնել. Բայց քանի որ հարցումն առաջարկեցաւ, պարտականութիւն զգացի պատասխանել. Պ. Ռիխթէրի հարցումն նպաստաւոր չէ Գերմանիոյ շահուն. Եթէ «Կայսրութեան Երկրաց» մէջ պատիր յոյսեր զարթուցանէ, պատասխանատուութիւնն իրեն կը վերաբերի». (Ծափահարութիւն Աջակողմէն. Աղմուկ Ձախակողմէն.)

Ալզասցի երեսփոխանք պատասխանելով Նախարարապետին, անցագրի կանոնագրութեան տնտեսական չար հետեւանքը պարզեցին։

Ազատական և պահպանողական երեսփոխանք ամենք օրակարգ մը առաջարկեցին, յայտարարելով թէ այս կանոնագրութիւն հարկաւոր է, բայց ժողովը փափաք է թէ Նախարարապետը քաղցրութեամբ ի գործ պիտի դնէ զայն, և պէտք եղածէն աւելի երկար

—) 18 (—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԹԱՎ ՖԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Եւ արագ քայլերով գնաց դէպի դղեակ։

Ֆապրիս ալ անմիջապէս իր սենեակը գնաց։

Երկար ատեն պտըտեցաւ իր սենեկին եւ սրահին մէջ վեր վար, գերագոյն վարանման մէջ յուզեալ. յետոյ սեղանի մը առջեւ նստաւ, գրիչ մը առաւ եւ սա նամակը գրեց.

«Օրիորդ,

«Ինչ որ բերնով ձեզի ըսելու քաջութիւնը չունեցայ, գրչով կը գրեմ. Նամակս կարճ պիտի ըլլայ. Այնչափ կը յարգեմ զձեզ որ սովորական պաշտպանիչ եւ գեղեցիկ խօսքեր չպիտի ուղղեմ ձեզ. Մեծարանաց խօսքեր չպիտի ուղղեմ ձեզ. Այն միակ մեծարանքը զոր կ'ուզեմ ընել ձեզ, այն է թէ ճակատագիրս կը դնեմ ձեր ձեռաց մէջ. Այսուհետեւ ձեզմով միայն երջանիկ կամ ապերջանիկ կրնամ ըլլալ. Այսպէս կը բաւէ ըսելու որ ձեր ամեն արժանիքները, շնորհներն եւ վեհ ... տեսաբարապէս եւ յիմարապէս յուզած են զիս. Այնչափ կը յարգեմ զձեզ, օրիորդ, որ ինծի կը թուի թէ սրբապղծութիւն մը կ'ընեմ երբ կը համարձակիմ սիրել զձեզ. Բայց վերջապէս, խոնարհաբար կը մատուցանեմ ձեզ իմ չնչին էութիւնս. Կ'ուզէ՞ք իմ խեղճ պզտիկ աղջկանս մայրն ըլլալ... Կ'ուզէ՞ք անոր եւ իմ քովս ըլլալ։

«Ընամ խոնարհ յարգանօք, առ յաւէտ և ամէն պարագայի մէջ,

ԺԱՔ ՖԱՊՐԻՍ

Ֆապրիս, նամակը գոցելէ յետոյ, զայն ապահով և շուտ կերպիւ իր հասցէին հասցնելու միջոցին վրայ կը մտածէր, երբ սրահին պատուհանէն տեսաւ օրիորդ տը Սովոն որ գիւղին պատւոյ գաւիթէն կ'անցնէր. Այդ գաւիթը, շատ ընդարձակ, զարդարուած էր պարտէզներով. ձախ, գեղեցիկ ակացիաներու մէկ անկիւնը, կառայանին մը՝ տնակ մը թաղուած կը բռնէր, որուն ներքեւ դրուած էին պարտիզներ. Պզտիկ առլի մէկ քանի աթոռակներ. Պէաթրիս միջօրէէն յետոյ երբեմն կուգար անդ նըստիլ մէկ քանի վայրկեան և նկարիչն հաւիտ կը սիրէր՝ երբ պառաւնուհին թոյլ կուտար... Նկարիչը կանչեց իր աղջիկն, որ իրեն քովի սենեակը կը գտնուէր։

—Անուշիկս, ըսաւ, օրիորդ Պէաթրիս սա փոքր մեծ ծառին տակը նստած է, մայրիկ քով... Այս նամակս իրեն տար իմ կողմանէս... Գնա, անուշիկս։

Վայրկեան մը յետոյ, Ֆապրիս աչքովն անձկութեամբ կը հետեւէր մանկանն ընթացքին, գաւթին մէջէն. Մանուէլ անոր հետ եղաւ կառապանին թաւախիտ ստուերուն ներքեւ. Երկար վայրկեաններ անցան. Յետոյ Մանուէլ դուրս ելաւ ստուերէն և դէպի դղեակ դարձաւ յամր քայլերով. Ֆապրիս այնպէս թուեցաւ թէ իր նամակն ետ կը բերէր. Իր սառուցեալ ձեռքը ճակտին վրայէն անցուց և պարզապէս ըսաւ.

—Աստուա՛ծ իմ, և անշարժ սպասեց. Մանուէլ ներս մտաւ։

—Անուշիկս, հայր իմ, ըսաւ։

Եւ անոր յանձնեց ձեռքին մէջ բռնած թուղթը. Արդարեւ նամակին պահարանն էր այդ, բայց պահարանը միայն, բացուած և կիսովին պատռուած. Թղթին մէկ անկիւնը մատիտով գրուած էր սա միակ բառը.

«Վաղը»։

Պահ մը դադարէ յետոյ,

—Բան մը չըսա՞ւ քեզի, հարցուց աղջկանը։

—Ոչ՛, բան մը չըսաւ։

—Համբուրե՞ց քեզի։

—Ոչ՛։

Ամէն անոնք որք կը սիրեն կամ կը յիշեն իրենց սիրած ըլլալը, գիտեն պիտի երեւակայեն, առանց նկարագրութեան պէտք ունենալու, այն սրտի եւ մտքի յուզումներն, սպասման տենդը, յուսոյ ցնցումներն եւ խորին յուսահատութիւններն որոց մէջ տագնապեցաւ Ֆապրիս՝ ցերեկուան եւ գիշերուան այն մշտնջենական ժամերուն մէջ որք գիշերը կը բաժնէին յաջորդ օրէն. Երեկոյին ըստ սովորութեան նորէն հանդիպեցաւ Պէաթրիսի, առանց անոր ցուրտ վարմանքին եւ այլիներեան անզգած նայուածքին մէջ տեսնելու ամենադոյզն նշան մը որով կարենար կասկել այն առեղծուածը զոր պարփակած էր սա բառին մէջ.—Վաղը։

Պիտի գրէ՞ր իրեն. Կամ թէ բերանացի՞ պիտի պատասխանէր իրեն, իր ամենօրեայ սովորութեան համեմատ նկարչութեան դասն առնելու եկած ատեն։

Յաջորդ օր, սովորական ժամէն շատ առաջ, նկարիչը ժամադրավայրն էր, այն նստարանին վրայ ուր աղջի օրը տեղի ունեցած էր իրենց խօսակցութիւնը. Մանկամարդ աղջիկը եկաւ, գլխու թեթեւ շարժմամբ մը պատասխանեց անոր բարեւին, նստեցաւ առանց բառ մը արտասանելու՝ իր երանգներն եւ կտաւը պատրաստելով. յետոյ, վերջապէս, նշան ընելով նկարչին որ նստի։

—Պարոն Ֆապրիս, ըսաւ դողդոջուն, անոյշ եւ տխուր ձայնով մը, երախտապարտ եմ ձեզի... շատ երախտապարտ... բայց չեմ կրնար խաբել զձեզ... կրնամ ձեզի խոստանալ ձեռքս... բայց կը վախնամ որ դժբաղդութենէ բռնկած, մաշած և թառամած սիրտս չկրնայ ձեզի տալ ինչ որ ձեր սիրտը կուսայ ինծի... կը վախնամ որ իմ անկեղծ յարգանքի եւ համակրութեան զգացումներս շատ թերի կերպով համապատասխանեն այն զգացմանց զորս ունիք ինծի համար... կը վախնամ որ դժբաղդ չընեմ ձեզի։

—Օրիորդ, չէի սպասեր որ հիմակուընէ ձեր քով գտնեմ այն անսահման զգացումն զոր ազդած էք ինծի... Գիտեմ որ այդպիսի զգացում մը ժամանակէն, իմ սիրայիր խնամքներէս եւ ձեր երջանկութեան համար ունեցած տարփոտ անձնուիրութենէս միայն կրնամ յուսալ։

—Պարոն Ֆապրիս, մարդս ներկային վրայ միայն վստահ է, և ես ճշմարտութիւնն ըսի ձեզ... Գալով ապագային, սա միայն կրնամ ապահովցնել ձեզի թէ կարելին պիտի ընեմ բարի և պարկեշտ կին մը լինելու ձեզ և լաւ մայր մը ձեր զաւկին համար։

Ֆապրիս, աչքն յուզումէն թրջած, առաւ մանկամարդ աղջկան երկնցուցած սպիտակ ձեռքն, իր շրթունքը տանելու համար. բայց նա մեղմիւ ետ քաշեց։

—Զգուշացէք, ըսաւ. Եթէ կը կարծէք որ շնորհակալութիւն կը պարտիք ինծի, ապագային մէջ շնորհակալ եղէք... հոս տեղ ամէն մարդ կը հսկէ մեր վրայ... կը խնդրեմ որ մեր գաղտնիքը մէկու մը չըսէք... գոնէ մինչեւ որ իմ... բարերարուհիս յիմացնեմ զայն...

Օրիորդ տը Սովոն տարօրինակ զաւնութեամբ լեցուն ժպիտ մը ունեցաւ այդ «բարերարուհիս» բառն արտասանած ատեն։

—Բայց, օրիորդ, ըսաւ նկարիչն, ես իսկ ձեռնարկ մը չը՞ պիտի ընեմ այն անձին քով զոր դուք ձեր բարերարուհին կը կոչէք։

—Անշուշտ, պաշտօնականութիւնն այդպէս կ'ուզէ և մինչեւ իսկ անհրաժեշտ է. Բայց նախ ես խօսիմ իրեն. Մասնաւոր պատճառներ ունիմ։

—Աստուա՛ծ իմ, օրիորդ, երկուքս ալ գիտենք, այնպէս չէ՞, թէ քիչ մը թշնամական տրամադրութեանց պիտի հանդիպինք... թէ կրնան շատ ծանր ընել ձեզ համար այս տեսակցութիւնը... Թոյլ տուէք որ ազատեմ զձեզ այս տեսակցութենէն... կամ, գէթ, յարեց ժպտելով, առաջին հարուածն ես ընդունիմ... Ես շատ կը յարգեմ տիկին տը Մոնդառոնը, բայց չեմ վախնար անկէ։

—Բայց... ես ալ չեմ վախնար, ըսաւ օրիորդ տը Սովոն... Եթէ տեսած էք իմ ճշմարիտ սպասաւորութեան մը առաջնութիւնները համբերութեամբ տանիլս,—ինչ որ ալ ըլլան իմ համակրութեամբս շարժառիթները,—վստահ եղէք թէ վախկոտութիւն չկար իմ վարմունքիս մէջ. Զիս շատ սխալ ճանչցած պիտի ըլլայիք, պարոն Ֆապրիս, եթէ կարծէիք թէ...—

Յանկարծ խօսքն ընդհատեց.—դղեակին զանգակը երկու անգամ հնչած էր, ընթրեաց օրիորդը կոչելով պառաւնուհւոյն մօտ։

—Կ'երթա՛մ, ըսաւ ոտքի ելլելով, եւ վայրագ ցոյց մը ցուցնեց իր աչքերէն։

Ձեռքը վերստին երկնցուց առ Ֆապրիս եւ հեռացաւ։

(Շարունակելի)

ժամանակ չպիտի պահէ»։ Այս օրակարգ քուէարկուեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՊԱՂՔԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ի Պեշդրատ բուռն զայրոյթ կը տիրէ Քալնոքի կոմսին ծանուցեալ բանախօսութենէն ի վեր, որով կը քննադատէր Սերպիոյ հակաւստրիան քաղաքականութիւնը։ Վիեննայի և Փեշթայի ամէն լրագիրք որք այն բանախօսութիւնը կը պարունակէին՝ գրաւեցան Սերպիոյ թղթատարատան պաշտօնատան մէջ։—Զարմանալի անօրինութիւն մըն է Սերպ կառավարութեան կողմէ, որ մամլոյ ազատութեան խորին յարգանք կը ցուցնէ, թող տալով որ սերպ լրագիրք ուզածնուն չափ հարուածեն զԱւստրիա-Հունգարիա։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լորտերու ժողովոյն մէջ Լորտ Մէթ օրինագիծ մը առաջարկեց, որով կանայց արտօնութիւն տրուի գաւառային երեսփոխանական ժողովոց անդամ ընտրուելու. որովհետև վերջերս այս պաշտօնին ընտրեալ քանի մը նշանաւոր կանայց և օրիորդաց ընտրութիւնն ապօրէն հռչակեցին անգլիացի դատաւորք։

Կառավարութիւնն հակառակեցաւ օրինագծին, յայտարարելով թէ հասարակաց շահը չի պահանջեր որ կանայք ժամանակէն գաւառային ժողովոց։ Անգլիացի ժողովրդեան ստուար մեծամասնութեան ընտանեկան զգացմանց հակառակ են այդ առաջարկութեան։ Կիներն, յօգուտ կանայց և յօգուտ ընտանեաց, պէտք է հեռի պահել գաւառային ժողովոց գրգռիչ վիճաբանութիւններէն։

Լորտ Տէրպի և Լորտ Կրանվիլ պաշտպանեցին լորտ Մէթի ծրագիրն, որ սակայն 49ի դէմ 119 ձայնիւ մերժուեցաւ։ Իրաւ է որ Լորտերու ժողովոյն մէջ պահպանողական տարրը միանշնապէս գերակշիռ է, և ո՛չ մէկ ազատամիտ բարենորոգում բխած է երբեք Լորտերու ժողովէն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովոյն ուրբաթ աւուր նստին մէջ, Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ արտայայտուած բաղձանաց համաձայն, անգլ. զօրաց յԵգիպտոս ներկայութեան մասին երկար ժամանակէ հետ ձեռնարկեալ բանակցութիւնք ապրիլ 23էն վերսկսուած են, և այնուհետեւ ո՛չ միայն չեն ընդհատուած այլ և յառաջ կը տարուին անհնայն փութաջանութեամբ։

ՓԻՃՄԱՐՔ՝ ԴԱՏԻ ԵՆԹԱՐԿԵԱԼ

Ֆրանքֆիւրթ Զայթունկ ազատական լրագրոյ Թերթը կը ծանուցանէ թէ խնդիր է դատական քննութեան ենթարկել զՊիզմարք Իշխան՝ օտար լրագրապետաց հետ իւր տեսակցութեանց մէջ պետական գաղտնիքներ երեւան հանելուն համար, ըստ յաւելուածական յօդուածին որ պատժական օրէնքին մէջ գրուած է՝ կոմս Արնիմի դէմ բացուած հռչակաւոր դատէն ետքը։ Կայսրը մինչեւ ցարդ չէ հաւաներ, բայց կարելի է որ իւր կարծիքը փոխէ վերջապէս։

ԳԵՐՄԱՆՔ ԵՒ ԱՓՐԻԿԷ

Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական ստացուածոց զինուորական կառավարիչ Վիսման հազարապետ Գահիրէ եկաւ, և Գերմանիա կը վերադառնայ, ուր պիտի մնայ ժամանակ մը, բերանացի բացատրութիւններ տալու Կայսեր։ Իւր տուած տեղեկութեանց նայելով, Էմին փաշա քաջառողջ է, և իւր աչաց տկարութիւն չէ ծանրացած։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Քաղաքական ժողովն իւր ուրբաթ օրուան նստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ հետեւեալ խնդիրներով.

Արօլանդէկի վարժարանին շինութեան համար Նիկոմիդիոյ Գեր. առաջնորդը գրած էր թէ տեղւոյն ժողովուրդը խոստացած է 200 ոսկիոյ չափ գումար մը տալ։ Ն. Գերապատուութիւն խնդրած էր որ շինութեան անհրաժեշտ եղած գումարն ամբողջացնելու համար Սոխլոց յանձնաժողովոյ քով գտնուած 350 ոսկւոյ գումարն իրենց յանձնուի և եթէ պակաս հանգամանակութիւն մը կատարելով վարժարանին շինութիւնն ի գլուխ հանուի։

Շինութեան յատակագծեւն արդէն ղրկուած է ի Պատրիարքարան, որուն համեմատ վարժարանը պիտի կառուցուի 550 քառակուսի կանգուն գետնի մը վրայ։

Ժողովը Տնտեսական Խորհրդոյն յղեց սոյն խնդիրն ի տեղեկագրութիւն։

Ժողովն Ահ Եօլու Պալըգլըին եկած գիրէ տեղեկանալով որ պուլկար կառավարութիւնը կը պահանջէ տեղւոյն Հայոց գերեզմանատունը, որոշած էր որ Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն այդ մասին անձամբ բանակցի Պուլկարաց Գեր. Էկզարքին հետ։ Արդ, ժողովը գոհունակութեամբ տեղեկացաւ թէ պուլկար կառավարութիւնն, խմնալով որ Հայոց գերեզմանատունն իրենց համար նուիրական է, որոշիր է չպահանջել զայն։ Ժողովն որոշեց այս տեղեկութիւնն հաղորդել Ադրիանուպոլսոյ Գեր. Առաջնորդին։

Ժողովն որոշեց տեղեկագրել առ Ազգային Ժողովն որ իւր երեք պակասելոյ անդամոց տեղ որք են՝ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան հրաժարեալ, Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Պօյաճեան հրաժարեալ և Ներսէս էֆէնտի Ներսէսեան վախճանեալ, նոր ընտրութիւն կատարուի։

Ժողովը նկատողութեան առաւ Կարնոյ քաղաքական ժողովոյ նոր ընտրութիւնն և օրինաւոր գտնելով վաւերացուց զայն։

ՀՕԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԲԱՐԵՅԻՇԱՏԱԿ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՑԻ

Երէկ, մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց մէջ հանդիսաւոր պաշտամբ կատարուեցան ի հանգիստ հոգւոյ բարեյիշատակ աղա Մկրտիչ Սանասարեանցի, և յետ ընթերցման պատրիարքական շրջաբերականին՝ քարոզիչ Ս. Հարք օրհնութեամբ յիշատակեցին մեծանուն բարերարին գործերն ու օրինակելի կեանքը։

Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ, Բերայի քարոզիչ Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց հանդիսաւոր պատարագ մատոյց անդ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան ազգայնոց և արտաշարժ քարոզ մը խօսեցաւ օրուան տօնին և ողբացեալ բարերարին ի յիշատակ։ Սրուանձտեանց Սրբազան նկարագրեց բարեյիշատակ Սանասարեանցի կեանքը, շեշտելով մանաւանդ թէ հանգուցեալը ո՛չ թէ բաղդին բերմամբ՝ այլ իւր քրտամբ և աշխատութեամբ հասած էր ընկերական բարձր աստիճանի մը, և թուեց՝ բացի Սանասարեան վարժարանի հաստատութենէն, Էջմիածնայ, Երուսաղեմի, Վանայ Սանդխտեան վարժարանին և այլ հանրային հաստատութեանց ինչպաստ բրած բարեգործութիւնը։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆՑԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆ Ի ԿԱՐԻՆ

Կարինէն մայիս 25 ուրբաթ աւուր թուականաւ հետեւեալը կը գրեն մեզ.

Այսօր, Քաղաքական ժողովս ի նիստ գումարուած պահուն, Պ. Կարապետ Եզեանցի կողմէ Սանասարեան վարժարանի տեսչութեան ուղղեալ հեռագիր մը որ կը գուժէր մեծանուն բարերարին մահը՝ նոյն տեսչութեան կողմէ հաղորդուեցաւ վիճակիս Գեր. Առաջնորդին որ կը նախագահէր ժողովոյն։ Ժողովն խորին վշտով համակուեցաւ ի լուր այս գուժին և անմխիթար մնացին, և Գեր. Իսթիւճեան Հայրն անմիջապէս յառնելով ժողովոյ հաշակելով հանգուցելոյն մեծագործութիւններն և նորա մահուամբ ազգին կրած մեծ կորուստը, «Հոգւոց» կարդաց և նիստը փակեց ինչպէս. Առաջնորդ Ս. Հայրն և ժողովականք փութացին յայտնել թիւն Տեսչութեան անդամոց, ուսուցչաց և ուսանողաց որք զաւակներն կ՚զգային իրենց բարերար Հօր մահն։ Ազգային վարժարանները փակուեցան ինչպէս այսօր և յառաջիկայ կիրակէ Կարնոյ եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր պաշտօն և պատարագ պիտի մատուցուի ի հանգիստ հոգւոյ Սանասարեանի։ Այս առթիւ Գեր. առաջնորդ Հօր կողմէ հրահանգ տրուած է որոց որ անկ է, որպէս զի այս տխուր հանդէսն ըստ կարելւոյն վայելուչ ընելու համար ամէն պատրաստութիւնք տեսնուին։ Նոյնպէս հրահանգ ղրկուեցաւ շրջակայ գիւղօրէից որպէսզի կիրակի օրը հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուի եկեղեցեաց մէջ։

Գեր. Իսթիւճեան Հայրն՝ ի դիմաց վիճակին բոլոր ժողովականաց և ժողովրդեան՝ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց առ Պ. Կարապետ Եզեանց, ի Բեդրսպուրկ, երկնային մխիթարութիւն մաղթելով, և թախանձանօք խնդրելով որ հանգուցեալ բարերարին մարմինը Կարին փոխադրուի, Սանասարեան վարժարանին մօտ ամփոփուելու համար։

Գուզկունճուգէն կը գրեն մեզ.

Գուզկունճուգի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն տօնախմբութիւնք տեղի ունեցաւ երէկ մեծ հանդէսով։ Մայրաքաղաքէս ամէն կողմերէն խուռն բազմութիւն եկած լեցուցած էր այդ փոքր այլ գեղեցիկ եկեղեցին։ Ամեն. Իզմիրեան Հայրիկ պատարագեց և յոյժ արտաշարժ քարոզ մը խօսեցաւ, հոգեխօսն շեշտերով, մանաւանդ Սանասարեանցի յիշատակին վերայ։ Հանդէսին մեծ փայլ և պայծառութիւն տուին մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դպրաց խումբ մը երգեցողութիւնք, ընկերակցութեամբ հռչակաւոր Նշան Յովհաննէս աղայի և իւր մէկ ընկերակցին։ Պարոնաց Տ. Վահան քահանայն, Ս. Յով. Տ. Գաբրիէլ աւագ քահանայն, Յովհաննէս Լեւոն էֆէնտի և այլք՝ բարեպաշտ հաւատացելոց արժանի բարեկացն յաջողին, այս մանաւանդ երաժշտութեան վաստակեն աշխատասիրի մը՝ Գուզկունճուգի Յարութիւն աղա Գաբրիէլեանի եկ գասացութիւնն պահանջմամբ ազգեց ամենայն. իր յորդելակ և ընտրեալ ձայնիւ երգած Ընծայ-Ամենակալն հնչեց միտրոպօլ, և արտասուաթոր մը կ՚ընէր յուզեալ ձայնիւ թէ «Պոլըսոյ» գերեզմանատան մէջ հանգչած Թօփ Գափուցի Նիկողոս աղայի ոսկորները ուրախութեանց խայտացին պալոր անշուշտ։

Յաւարտ եկեղեցական արարողութեանց, թաղային վարժարանին սրահին մէջ փառաւոր հացկերույթ մը տրուեցաւ զոր ղեկավար ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Իզմիրեան Հայրիկի։

Երեկոյին, Ն. Ամենապատուութիւն հիւր եղաւ ի Գատըգիւղ՝ Իզմիրըի վաճառական Մեծ. Յարութիւն էֆ. Շահվէլեանի տունն, ուր կը գտնուէր նաեւ Գեր. Եղիշէ Նար-Պէյ Սրբազան։

ՀԱՆԴԷՍ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ

ՊԷՉՃԵԱՆ ԵՒ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Ըստ կանխագոյն ծանուցման, երէկ տեղի ունեցաւ Գում Գաբուի Պէզճեան և Լուսաւորչեան երկսեռ վարժարանաց ուսանողաց և ուսանողուհեաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսը, Մայր Վարժարանի պարտէզին մէջ։

Ժամը վեցին 1500էն աւելի երկսեռ ազգայնոց և օտարաց ընտրեալ բազմութիւն մը գրաւած էր հանդիսավայրն որուն ճակատը կը զարդարէր Օսմանեան Թուղրան, «Բատիշահըմ չօք եաշա» վերտառութեամբ։

Ս. Պատրիարք Հայրն անձնական տկարութեամբ չէր կրցած ներկայ գտնուիլ հանդէսին, որուն կը նախագահէր Գեր. Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, շուրջն ունենալով Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրը, մի քանի վարդապետք և Մայր-Եկեղեցւոյ քահանայից դասն։ Հանդիսին ներկայ էր նաեւ ոչ մահմետական վարժարանաց քննիչ Վսեմ. Ապտուլլահ Համիտ էֆէնտի։

Հանդէսը բացուեցաւ Վեհ. Սուլթանի ձօնեալ երգով մը զոր ուսանողք երգեցին ընկերակցութեամբ դաշնակի և ջութակի։ Հանդիսականք յառնելով և բուռն ծափահարութեամբ ունկնդրեցին սոյն երգին։ յետոյ ուսանողներէ մին Ն. Կ. Վեհափառութեան նուիրեալ մաղթանք մը կարդաց որ ընդունուեցաւ «Բատիշահըմ չօք եաշա» աղաղակներով ու ծափահարութեամբ։

Սոյն երգէն և մաղթանքէն յետոյ երկսեռ վարժարանաց Տեսուչ Մեծ. Մելիքեան Մկրտիչ էֆ. կարդաց վարժարանաց միամեայ գործառնութեան ընդարձակ տեղեկագիրն յորում մի առ մի ի վեր կը հանէր վարժարանի նիւթական և բարոյական վիճակն և հրաւէր կը կարդար ծնողաց որ միայն արդիւնաբերութեան օրերուն մէջ չյիշեն իրենց զաւակաց կրթութեան յաջողելոյ յարկն, այլ ամէն օր և ամէն ժամ։ Պատ. Տնօրէնին տեղեկագիրը խորին ուշադրութիւն գրաւեց։

Տեղեկագրի ընթերցմէն յետոյ, սկսաւ մրցանակաց բաշխումն։ Տեսուչ էֆէնտի մի առ մի կարդաց աշակերտաց և աշակերտուհեաց վիճակացոյց վկայագրերն որք յանձնուեցան յատուկ ընծայներով։

Իւրաքանչիւր դասի ուսանողաց պարգեւները բաշխուելու պահուն դաշնակի վրայ երգեր երգուեցան թէ ազգային և թէ տաճկերէն ու գաղղիերէն։ Նոյնպէս աշակերտուհեաց կողմանէ տրամախօսութիւնք արտասանուեցան, ինչպէս նաեւ Հայ. Տան. Պաշտ. տանտնտրութիւնք աշակերտաց և աշակերտուհեաց կողմանէ։

Այս տարի վարժարանը 10 շրջանաւարտներ կ՚ընծայէ ազգին, որոց ութն աղջիկ և երկուքը մանչ։

Այդ շրջանաւարտներն են՝

Աշակերտուհիք

Օր. Արուսեակ Պալըքճեան
» Արտաքսի Պէրպերեան
» Ազատնի Փափազեան
» Երանուհի Գասպարեան
» Թագուհի Ադամեան
» Սօֆի Փանճեան
» Պէրճուհի Երեցեան
» Վերգինէ Մխիթարեան

Աշակերտք

Յարութիւն Գարիպեան
Հայկ Միքրանեան

Պատ. Հոգաբարձութեան կողմանէ պատրաստուած ծաղկեփունջեր և պարգեւներ տրուեցան սոյն 10 շրջանաւարտից և Տեսուչ էֆէնտի գեղեցիկ յորդորական մը ուղղեց անոնց։ Ապա, գործնալ երգեր երգուեցան և տրամախօսութիւնք արտասանուեցան։

Հանդէսը վերջացաւ ժամը 10ին Ս. Նախագահ Հօր օրհնութեամբ և առ ուսանողս ուղղեալ յորդորականներով։

Գոհութեան արժանի է հանդիսին բարեկարգութեան համար Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ և մասնաւորապէս գորոցի տնօրէն Մեծ. Մելիքեան Մկրտիչ էֆէնտիի կողմանէ ձեռք առնուած նախահոգ միջոցները որոց շնորհիւ սոյն ազգային կրթական հանդէսն ցիրք չի կորսնցնէր իւր պատկառանքը։

Յիշել արժան է նաեւ որ Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Մեծ. Յակոբ էֆէնտի Աճէմեան իր հնութեանց վաճառատունէն ծանրագին գորգեր եւ այլ արժէքաւոր կարասիներ բերել տուած էր, հանդիսին շքեղութիւնն աւելցնելու համար։

Երէկ Գատըգիւղի Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ փաղաքանի Օր. Զապէլ Գ. Հարէնցի յուղարկաւորութիւնը։ Ներկայ էին Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար Պէյ, Գեր. Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և բազմաթիւ վարդապետք ու քահանայք ինչպէս նաեւ ազգային երեւելիք, օտարազգիք և ժողովրդեան խուռն բազմութիւն։

Դամբանականը խօսեցաւ Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս։ Յետ եկեղեցական արարողութեանց ու դամբանականին, մարմինն հանդիսանօր կերպիւ փոխադրուեցաւ Շիշլիի գերեզմանատունը։ Վսեմ. Ռէնճեան Եղբարց վաճառատան պաշտօնեայք դագաղը բարձեալ տարին մինչեւ ի գերեզմանատուն։

Դագաղին առջեւէն կը տարուէին տասնի չափ ծաղկեայ պսակներ որք նուիրուած էին Վսեմ. Ռէնճեան եղբարց, Մ. Մոճեան էֆէնտիի, Մաքսուտ Հարէնց էֆէնտիի, Ֆընտըգլեան, Շամտանճեան ու Յակոբեան ընտանեաց կողմէ, Սկիւտար Սէնթ Ժօզէֆի Թաղեցւոց, Դպրոցական Տիկնանց ընկերութեան, Օր. Մարտիկեան Ճ. և Պօղոս Աւգէր էֆէնտիի կողմէ։

Թափորը Յունաց եկեղեցւոյն առջեւ ժամանելուն, յոյն եկեղեցականք զգեստաւորեալ դիմաւորեցին և Պատըգիւղի մետրապոլիտը հանգստեան Աւետարան կարդաց։

Յուղարկաւորք մինչեւ ի գերեզմանատուն ընկերացան դագաղին և մարմինն ամփոփուեցաւ Ռէնճեան ընտանեաց դամբարանին մօտ։ Յուղարկաւորաց ընտրեալ դասն Ռէնճեան ու Հարէնց էֆէնտիներու ընկերանալով Հարէնց Գաբրիէլ էֆէնտիի տունը գնացին ի մխիթարութիւն վշտակիր ծնողաց։

Հարէնց, Շամտանճեան, Յակոբեան և Ռէնճեան ընտանիքները կը փութան հրապարակաւ յայտնել իրենց խորին շնորհակալութիւնն այն ամէն անձանց՝ որք երէկ ներկայ գտնուելով իրենց ողբացելոյն, ՕՐ. ԶԱՊԷԼ Գ. ՀԱՐԷՆՑԻ յուղարկաւորութեան, մխիթարած էին զիրենք։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Մուսուլի Սալաճիքէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ապտուլլահ պէյ, որ նախապէս փոխանորդաբար վարած է այդ պաշտօնը։

—

Սանճաքի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Ադրիանուպոլսոյ Տըրրըտէ գաւառակին գայմագամ Հաճի Ֆէրրուխ էֆէնտիի և Մախսուսէի փոխական ժողովոյ անդամ Մուհիթ պէյի։

—

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Թնդանօթարանի զինուորական ժողովոյ անդամ Սապիթ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թնդանօթարանի Միրլիվա Զիհնի փաշայի և Թնդանօթային զօրաց միրլիվա-դնդին Միրլիվա Ահմէտ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ քաղաքային բժշկական ժողովոյ առաջին քարտուղար և անդամ Մէհմէտ Մուխթար էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սէլանիկի երեւելիներէն Սէլիմ փաշայի եւ Դանուբի աւստրիական ընկերութեան նաւահանգստի տեսուչ Պ. Շիրլակի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանին կնոջ Տիկին Էլէն Մավրոկորտաթոյի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ հելլենական դեսպանին աղջկան Օր. Խարիքլիա Մավրոկորտաթոյի։

Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ չագենայլին Մէսամբրի ընկերութեան Կ. Պոլսոյ տնօրէն Պ. Մարթէն տը Պալիէռի կնոջ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պոլսոյ Աքսէրայ թաղի ոստիկանապետ Եուսուֆ Ճէմալ էֆէնտիի։

—

ԿԱՅՍԵՐԱԶՕՐՆ ԻՇԽԱՆՔ

Վեհ. Սուլթանն ուրբաթ աւուր Սէլամլըքի պահուն հրամայեց որ կայսերազուն Իշխան Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտի ծովային զինուորութեան ասպարէզը մտնէ և պաշտօնի կոչուի Օչ-նէէ գրահաւորին մէջ։

Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուեցաւ Ծովային Նախարար Վսեմ. Հասան փաշայի։

—

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա շաբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին սենեկապետներէն Էմին պէյի միջոցաւ կայս. պալատ հրաւիրուեցաւ և անդ Ն. Վեհափառութեան հրամանները ստանալէ յետոյ իւր պաշտօնատեղին դարձաւ։

—

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, շաբաթ օրը իւր պաշտօնատեղին գնաց և երէկ եւս ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նիստին։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Կրետէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշա շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով, երկու ժամու չափ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Ն. Վսեմութիւն յետոյ տեսակցեցաւ նաեւ Արտաքին գործոց նախարարութեան գլխաւոր պաշտօնէից ոմանց հետ։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտով և անգլիական դեսպան Սըր Ու. Հուայթ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

—

ՄԱՀ ՃԷՄԻԼ ՓԱՇԱՅԻ

Կայս. աւագ թիկնապահ Նամըգ փաշայի որդին Ճէմիլ փաշա՝ նախկին կուսակալ Հալէպի, անդամ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ և կայս. աւագ թիկնապահ, երէկ առաւօտ ժամ 11ին յանկարծամահ եղաւ իւր ապարանքին մէջ ի Սկիւտար Թաշխանէլի օղլու։

Վեհ. Սուլթանն խմնալով Ճէմիլ փաշայի մահն հրամայեց որ յուղարկաւորութեան ծախքը կայս. մասնաւոր Արկղէն վճարուի։ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ Խալիլ Հագգը փաշա ցաւակցական այցելութիւն տուաւ Ճէմիլ փաշայի հօր՝ Նամըգ փաշայի։

Յուղարկաւորութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ մեծ հանդիսիւ ի ներկայութեան բարձրաստիճան անձանց և մարմինն ամփոփուեցաւ ի Գարաճա Ահմէտ յատուկ դամբարանի մը մէջ։

—

ՌՈՒՍ ՀՊԱՏԱԿՔ

Թուրքեւռուսական պատերազմէն վնասեալ ռուսահպատակ վաճառականք շաբաթ օրը խմբովին Պ. Նէլիտովի ներկայանալով, աղերսագիր մը մատուցին որով իրենց վնասուց ի փոխարէն որոշեալ գումարին վճարումը կը խնդրէին։ Ռուսական դեսպանն յայտնեց թէ այդ հաշիւ կը կարգադրուի ընդ փոյթ, շնորհիւ բարեյօժար տրամադրութեան կայս. կառավարութեան։

—

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ

Անգլիական դեսպան Սըր Ուիլիըմ Հուայթ այսօր վաղ, արձակուրդով կը մեկնի մայրաքաղաքէս, Կասթէյնի (Աւստրիա) բաղնիքներն երթալու համար։ Այն ունկնդրութեան միջոցին զոր Վեհ. Սուլթանը ուրբաթ աւուր Սէլամլըքէն յետոյ շնորհեց նմա, Սըր Ու. Հուայթ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Ն. Կ. Վեհափառութեան։

—

ՎՍԵՄ. ՎԱՀՐԱՄ ՊԷՅ ՏԱՏԵԱՆ

Կիմանանք թէ Բերայի Դատական դատարանի գեր-նախագահ Վահրամ պէյ Տատեան, որ վերջերս հրաժարած էր իր պաշտօնէն, այս անգամ ընդարձակ և բազմաճիւղ գործակալութիւն մը հաստատած է՝ որով կ՚զբաղի զանազան արտօնութեանց և փաշաական ու դատական կարեւոր գործերով, իրեն հետ ունենալով առաջնակարգ փաստաբանաց խումբ մը։ Գործակալութեան տեղին է Գալաթիա, Եուսուֆ Իզզէտտին խան։

—

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ

Կրետէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշա ուրբաթ օրը վերին Վոսփոր գնաց և այցելութիւն տուաւ անգլիական, փրանսական, գերմանական, ռուսական, իտալական և հելլենական դեսպաններուն։

—

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ

Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ փաշա յանկարծակի հիւանդացեր է ծանր կերպիւ։ Զամպաքօ փաշա յատուկ հրաւէրով շաբաթ օրը Պրուսա գնաց Ն. Վսեմութիւնը դարմանելու համար։

Վերջին տեղեկութեանց նայելով, Մահմուտ փաշայի վիճակն սկսած է բարւոքիլ։

—

ՕՍՄ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Օսմ. արժէթղթոց գներու բարձրացումը կը վերագրուի սա իրողութեան թէ Գերմանիա առաջուընէ աւելի կարեւորութիւն կ՚ընծայէ անոնց, և կ՚երեւի թէ օսմ. 4 առ 100 տոկոսաբեր արժէթղթոց գործածութեան կեդրոն պիտի ըլլան Գերմանիոյ և Հոլանտայի հրապարակները։ Կ՚ըսուի թէ Ֆրանքֆօրթի Պէթման եղբարց սեղանաւորական տունն, գներ է մէկ ու կէս միլիոն ոսկւոյ արժէթուղթեր զոր նոր փոխատուութիւնն ստանձնող խմբակը 100ին 76ի առած էր, բայց Պէթման եղբարց պայմաններն յայտնի չեն դեռ։ Հաւանական է որ այս լուր ճիշդ ըլլայ, վասն զի Պէթման եղբարք 1888ին ալ գնած էին մաքսային հասոյթներով երաշխաւորեալ արժէթուղթերը որք Պանքային կը պատկանէին։ Յայտնի է սակայն թէ երբ օսմ. 5 առ 100 փոխատուութիւնը 100ին 92 կ՚արժէ, 4 առ 100 տոկոսաբեր թուղթին գինը 76 չի կրնար ըլլալ, մանաւանդ որ առաջնոյն գլխավճարը 100ին 2 է, և երրորդինը 100ին 1։ Այսու հանդերձ, ստոյգ է թէ Ելմտական նախարարին առաջարկութիւն եղած է մի քանի օր առաջ, 100ին 79ով գնելու երկու ու կէս միլիոն ոսկւոյ 4 առ 100 թղթերը։ Այս թղթոց ի հրապարակ հանման մասին դեռ վերջնական որոշում մը չկայ, բայց թերեւս շաբթուս մէջ պաշտօնական ծանուցում մը ըլլայ։

—

ԹԻՃԱՐԷԹԻ Ա. ԴԱՏԱՐԱՆԸ

Լ. Հէրալտ կ՚իմանայ թէ Պ. Քաթթէլլի կողմէ Թրամուէյի ընկերութեան դէմ բացուած դատին առթիւ Թրամուէյի ընկերութիւնը բողոքած ըլլալով Թիճարէթի առաջին դատարանին դէմ, յիշեալ դատարանի նախագահ Իզզէթ պէյ իւր երկու պաշտօնակիցներով հրաժարական տուեր է։

—

ՔՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆ

4 առ 100 տոկոսաբեր արժէթղթոց մէկ միլիոն ոսկւոյ գումարին մէջէն պիտի կարգադրուի նաեւ Քրէտի Ժէնէրալ դրամատան պահանջից հաշիւն։ Շնորհիւ յիշեալ դրամատան տնօրէն Պ. Թուպինիի հաշտարար ոգւոյն, Վսեմ. Յակոբ փաշայի հետ համաձայնութիւն գոյացած է որ այդ պահանջից տոկոսը 100ին 10 էն 100ին 6ի իջեցուի։ Այս կերպով, Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմանի հաշիւը վերջնապէս պիտի կարգադրուի։

—

ՍԱՄՈՍ ԿՂԶԻՆ

Սամոսի ընդհանուր ժողովն օրէնք մը քուէարկած է, որուն համեմատ կղզւոյն ջաղացքներուն մէջ պատրաստուած ալիւրը մաքսատուրքէ ազատ պիտի ըլլայ։ Նոյն ժողովոյն կողմէ քուէարկեալ ուրիշ օրէնքի մը համեմատ ո՛չ մէկ անձ պիտի կրնայ հանրային պաշտօնի կոչուիլ եթէ կառավարական Գանձուն հանրային և հաստատութեանց պարտք ունի, և այն պաշտօնատարք որք նմանօրինակ պարտքեր ունին, պաշտօնանկ պիտի ըլլան, եթէ եռամսեայ պայմանաժամու մէջ չհատուցանեն զայն։

—

«ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ» ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ

Էրթօղրուլ մարտանաւի հրամանատարն հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է Ծովային Նախարարութեան.

«Կայսեր տեսակցութեան արժանացայ. չեմ կարող բացատրել կայսեր կողմէ ինծի նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութիւնը։

ՕՍՄԱՆ

14 յունիս 1890

—

ՄԶԿԻԹ ՄԸ Ի ՊԻՐԷՈՆ

Հելլենական կառավարութիւնը Պիրէանի մէջ մզկիթի մը շինութեան ինչպէս նաեւ իսլամաց գերեզմանատան համար տեղեր յատկացուցած էր։

Արդ, Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ այդ գետնոյն վրայ մզկիթ մը, դպրատուն մը և իմամի ու պաշտօնէից յատուկ սենեակներ շինուին և ծախքը վճարուի Իւր մասնաւոր արկղէն։

—

ԿԱՏԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐՄԱՆ

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն թէ քաղաքին յոյն բնակչաց մին խոտ մը գտեր է որով կատաղութիւնը կը դարմանէ։ Այդ խոտով ըմպելի մը կը պատրաստէ, իսկ տերեւներն ալ վէրքին վրայ կը դնէ. այս կերպով կը յաջողի եղեր բժշկել կատղած շունէ խածուած անձերը։ Այդ մարդ խնդրեր է նահանգին կառավարչէն որպէս զի Կ. Պոլիս դրկէ զինքը, իւր այս նորագիւտ դեղը ցոյց տալու համար բժշկաց։

—

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Զօւհուրի, պուլկար կառավարութիւնն որոշեր է առանց բացառութեան զինուոր առնուլ իսլամաց կրօնական վարժարաններու ուսանողներէն։ Ի վաղուց անտի սովորութիւն եղած է, որ կը յարէ Թուրք Թերթը՝ երբ կրօնական վարժարանց ուսանողք իբրեւ կրօնական պաշտօնեայ վկայական ստանան, այլ եւս ազատ կը մնան զինուորական ծառայութենէ։

—

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրաբերէն քաղուած)

Շաբթուս մէջ գաւառներէն առնուած լուրերը գոհացուցիչ չէին, անոնցմէ ոմանց երկրագործական վիճակի մասին։ Սելանիկի նահանգին մէջ գլխաւորաբար, երաշտութիւնն այն աստիճան սաստիկ է, որ հունձքերը վերստին կը մատնուին վտանգի մը որ պահ մը ի բաց վանուած կ՚երեւէր։ Հակառակ երկրագործական անգոհացուցիչ վիճակին, շերամագործութիւնը շատ յաջող է այս տարի ի Սելանիկ, և այս՝ հակառակ այն բազմադիմի դժուարութեանց որոց մատնուած է անդ շերամագործութիւնը՝ թթենիի տերեւներու պակասութեան պատճառաւ։ Պրուսայի մէջ և շրջակայքն, ուր երկրագործական վիճակն ալ գէշ չէ, շերամագործութիւնն յոյժ լաւ արդիւնքներ կը խոստանայ. բոժոժները մասամբ արտադրուած են և դժուարութիւն պատճառող միակ բանը թթենիի տերեւներու սղութիւնն է, որոց մէկ ճիւղը 40էն 60 փարայի կը վաճառուի. լսեցինք որ մինչեւ իսկ Կ. Պոլիս ու շրջակայքն եկած են անոնցմէ փնտռելու։

Բոժոժի վրայ գործեր ըլլալ սկսած են ի Պրուսա, Ատապազար և ուրիշ քանի մը տեղեր. Թարմ բոժոժներու նախնական գինն էր քիլոկրամը 15էն 20 փարա. կը կարծուի թէ գիները պիտի բարձրանան, վասն զի Իտալիոյ մէջ քիլոկրամը մինչեւ 4½ Ֆրանքի գործ կ՚ըլլայ։

Ափիոնի արտադրութիւնք գրեթէ վերջացած են բոլոր շերամատած երկիրներու մէջ. ամէն կողմէ առնուած լուրերուն նայելով, արտադրութիւնք նախորդ տարւոյն եթէ ոչ աւելի, գէթ հաւասար են

ընդհանրապէս, Ճափոնի, Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ խոզակի արտադրութիւնք շատ նուազ եղած են. մանաւանդ Իտալիոյ վերին մասանց մէջ ծագած հիւանդութիւնք, որք կը փճացնեն չերամները, մտահոգութիւն կը պատճառեն. Սպանիոյ և Սուրիոյ մէջ խոզակի արտադրութիւնք գոհացուցիչ են.

Գալով Պոլսոյ հրապարակի ընդհանուր կացութեան, բաւական բանուկ գործեր եղան շաբթուս մէջ. Արմտիքներէն՝ 17.000 գրիւ կակուղ ցորեն (5000ը Րումէլիի և 12.000ը Անատոլուի) որք հասած էին նախորդ շաբթուն, ամբողջովին վաճառեցան և պատրաստ 10.000 գրիւը անփոփոխ կը մնայ. Ընթացիկ գներն էին՝ գրիւը 21 22 ղրուշ. 2000 գրիւ կարծր ցորեն վաճառեցաւ, օխան 36-37 փարայի. Կիրքա և Ագիմա ցորեններէն հասան 40.000 գրիւ, որոցմէ 20.000 գրիւը միայն վաճառուած ըլլալով, հրապարակի վրայ պատրաստ կը մնայ 20.000 գրիւ. Միւս կողմէ, 4000 գրիւ եգիպտացորեն վաճառեցաւ, գրիւը 10.37½ էն 10.62½ ղրուշի. Նմանապէս 5000 գրիւ գարի վաճառեցաւ, գրիւը 10 ղրշ. 30 փարայէն 11 ղրուշի փոփոխական գներով. Հաճարի և վարսակի վրայ գործ չ'եղաւ բնաւ եւ գներն անփոփոխ կը մնան. 5000 պարկ ալիւր հասաւ, որուն 4000ը վաճառուելով, մնացեալը աւելցաւ պատրաստի քանակութեան վրայ, որ 14.500էն 15.500 պարկի բարձրացաւ. Թեփի վրայ գործ չ'եղաւ բնաւ.

Լուբիայի վրայ բաղդատաբար բաւական գործեր եղան. 500 պարկ վաճառեցան, սակայն պատրաստի քանակութիւնն անհուն է միշտ. Այս շաբթու եւս ո՛չ և է գործ չ'եղաւ կորեկի, սիսեռան, բակլայի, սուսամի, եւ ընդհանրապէս հունտերու վրայ, ինչպէս են փուչի, կանեփի, խաշխաշի եւ այլ հունտեր. Ասոնցմէ 200 պարկ միայն պատրաստ կայ. միւսներէն ոչինչ.

Գալով արտածելի գլխաւոր նիւթերուն, 135 հակ թիֆթիկ վաճառեցաւ, որուն 70ը չէրքէզական, օխան 16.62½ ղրուշէն, 20ը Էնկիւրիի՝ օխան 15 ղրուշէն և 45ը Իսքիլիպի՝ 14.87½–15.12½ էն. 14 ստուկ ափիոն վաճառեցաւ, որոց 4ը պարսկական, օխան 175 ղրուշէն, 1ը Գարահիսար՝ 155 էն, 5ը Նալլը-խան, Էսկիշէհիր և Պէյ Բազարի 155 էն եւ 3 ստուկ կոպտուկ 107 էն.

Գազի խէժ վաճառեցաւ 68 պարկ որոց 42ը Նիկոմ, օխան 5.62½ էն.

Ձէհրի վաճառեցաւ 96 պարկ, որոց 49ը Գայսար և Նիկոմ, օխան 5.62½ էն 6 ղրուշի, 22 պարկ Ակնայ (հին արտադրութիւն) 5.75 էն և 25 պարկ Մարաշ (նոր արտադրութիւն) 5.62½ էն 5.75. Երեք պարկ սալէպ (Թօգաթի) վաճառեցան, 14½ ղրուշէն. Խոզակի գները բարձր են, հակառակ Թուրքիոյ արտադրման կեդրոններուն մէջ երեւցած առատութեան. սոյր պատճառը մասամբ կը վերագրուի օտար երկիրներու մէջ խոզակի արտադրութիւններն նախորդ տարիներէն նուազ ըլլալուն.

Մետաքսի վրայ առ այժմ գործ չըլլար, եւ կ'սպասուի նոր արտադրութեանց հասնելուն. Շաբթուս մէջ մէկ հակ միայն վրացական մետաքս վաճառեցաւ, 95 ղրուշի (սակին 108 ղրուշ)

400 պարկ կաղին վաճառեցաւ, տեղական սպառման համար, կենդինարը 57 էն 60 ղրուշի. Դրանիքով գործ չըլլար կաղինի վրայ. Նմանապէս գործ չեղաւ գեղին մոմի վրայ, ուստից պատրաստ չիկայ.

Գալով ոգելից ըմպելեաց, շաբթուս մէջ վաճառեցաւ 10 տակառ Օլաստիքա՝ և 40 տակառ Սաթինաքի ալքոլ. Այս վերջիններէն հասան 49 տակառ. Պատրաստի քանակութիւնն է 175 տակառ.

Կայս. հրամանաւ Էնկիւրիյի երեսունի չափ պատանիներ մայրաքաղաքս բերուած են գինուորական վարժարանաց մէջ դաստիարակուելու համար.

— Կայս. հրամանաւ՝ Զինուորական Ֆէնիշ Ցանձնաժողովոյ անդամ Հասան Րիզա փաշա Ադրիանուպոլիս գնացած է քննելու համար այդ կողմերը շինուելիք գինուորական ճանբաները. Հասան Րիզա փաշա այժմ Գըրք-քիլիսէի կողմերը կը գտնուի.

— Եոկուրլէի զուրսը կառուցուած կըտաւի գործարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորսթ օր. Այդ գործարանին արտօնատէրն է Բ. Դրան Ամէտի գիւանատան գեր-տնօրէն Րէշիտ պէյ.

— Շաբաթ օրը Թռապիզոնցի հայ աղջիկ մը Սիրքէճիէն մակոյկով Ռուսաթիյի շոգենաւը գնացած պահուն, բերքինքը ծովը նետեց, սակայն նաւավարն յաջողեցաւ ազատել զնա. Աղջիկն, որ կ'ըսուի թէ մտաւորապէս խանգարում ունէր, Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցաւ.

— Ֆէնէր-ընկերութիւնը Թէփէ-պաշիի թաղապետական պարտիզին վարձակալաց վճարեր է հրկիզեալ ամառնային թատրոնին ապահովագրութեան գումարը՝ 300 ոսկի. Հետեւաբար ամառնային թատրոնի վերաշինութեան պիտի ձեռնարկուի ի մօտոյ.

— Ղալաթիոյ Վոյվոտա պահականոցին ոստիկանապետ Քէրիմ էֆէնտի Թոփխանէ պահականոցը փոխադրուած է և Թոփխանէ պահականոցին ոստիկանապետ Շէֆիք էֆէնտի ալ Վոյվոտա.

— Երէկ ժամ 5ին նաւահանգստին մէջ նաւային արկած մը պատահեցաւ. Մախսուսէի Նէճէ-ի շոգենաւը, որ Էրէնքէօյէ կու գար, նաւահանգստի վերատեսչութեան պաշտօնատան առջեւ Այվազ էֆէնտիի անուն փոքր առագաստանաւի մը խելւոյ կողմին զարկաւ. Առագաստանաւը սկսաւ ջուր առնուլ, և թէև նաւահանգստի վերատեսչութեան երկու նաւահանգկայներ աշխատեցան ցամաք տանելու, սակայն առագաստանաւը բաւական ջուր առած ըլլալով, ընկղմեցաւ. Նաւուն ու վեց նաւաստիք ազատուեցան. Առագաստանաւն, որ 130 տակառաչափ տարողութիւն ունէր, ածուխ բեռցած էր.

— Շաբաթ օրը պարտապաններու բանտին մէջ կռիւ մը ծագեցաւ հրեայ Իսաք և գնչու Մէհմէտ ու Մուսթաֆա անուն բանտարկեալց միջեւ. Մէհմէտ աթոռակով մը Իսաքը վիրաւորեց. Ոստիկանք վրայ հասնելով երեքն ալ ձերբակալեցին.

— Պրուսայի մէջ կազմեալ բարեկարգութեան յանձնաժողովոյ որոշմամբ արհեստական սենեակ մը կազմուած է որ տասներկու անդամներէ կը բաղկանայ.

— Մայիս 22 ին Երզնկայի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունեցեր է. թէև ո և է ցաւալի արկած մը պատահած չէ, սակայն ժողովուրդն աչուգոյի մատնուեր է.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն, թիւ 47 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Նէնի-Գափու և Չամաթիա, և Մաքրիգիւղացոց վերջին կառախումբը, որ ժամը 7:30 ին կը մեկնէր՝ այսուհետեւ 7:35ին պիտի մեկնի.

ԳՐԻԳՈՐ ՋԱՔԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ. (Licencié en droit)

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ՝ իր գրասենեակը հաստատած է Պոլիս, Պաղչէ Գափու, Համիտիյէ Թիւլպէսիի կից Գազաքէր խանի մէջ, ի թիւ 6.

Եւ թէ՝ կ'ստանձնէ վարել ամէն կարգի դատեր չափաւոր պայմաններով, եւ խմբագրել կամ թարգմանել թուղթերն, հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով ամէն տեսակ դատական և վաճառականական գրութիւններ.

Պարզ խորհրդակցութեանց համար փաստաբանութիւն չպահանջուիր.

499 1—10

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 14.—Երեսփոխանաց ժողովն երրորդ ընթերցմամբ ընդունեց Արեւելեան Ափրիկէի համար խնդրուած 4½ միլիոն մարքի յաւելուածական վարկը.

ԼՈՆՏՐԱ, 14.—Երեսփոխանաց ժողովոյ մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն ծանոյց թէ Փորդուգալ սկզբամբ ընդունած է Անգլիոյ եւ Ամերիկայի առաջարկը իրաւարարութեան ենթարկելու Տըլակուայի խնդիրը.

ՓԱՐԻԶ, 14. Ի Ֆրանսա բնակող օտարազգեաց վրայ տուրք դնելու ծրագիրն ուսումնասիրելու պաշտօն ունեցող Ցանձնաժողովն այսօր լսեց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպոյի յայտարարութիւնները. Պ. Ռիպօ ըսաւ թէ տնտեսական նախարարը իր կարծիքը պիտի յայտնէ խնդրոյն տնտեսագիտական կողմին վրայ. գալով միջազգային կողման, արտաքին գործոց նախարարը կը վախնայ որ դժուարութիւններ ծագին, անոր համար որ այդ օրինակ տուրքի մը հաստատումը նախատեսուած չէ դաշնագրոց մէջ, մանաւանդ որ հակառակ է դաշնագրոց.

ՎԻԷՆՆԱ, 14.—Սերպիոյ խնամակալ Պ. Ռիսդիչ այս առաւօտ մեկնեցաւ ի Պէլկրատ. Կայսրը Փէշթայի մէջ ընդունեց Սերպիոյ նոր դեսպան Պ. Սիմիչ, որ իր յանձնարարագիրը մատոյց. Նոյն Պէշդ Բըսէտի համեմատ, փոխանակելոյ ճառերը սովորական սահմանները չեն անցած բայց ընդունելութիւնը շատ սիրալիր եղեր է.

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 14.— Օրէնք մը հրատարակեցաւ, որով կը զեղչուի տղայոց և կանանց աշխատութեան տեւողութիւնը գործարանաց մէջ.

ՊԵՐԼԻՆ, 14.—Բրուսիոյ Խորհրդարանը փակեց իւր նստաշրջան.— Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովը միաձայն քուէարկեց Զուիցերիոյ հետ կնքեալ «բնակութեան դաշնագիրը», զոր առենաբանք ջերմապէս գնահատեցին իբրեւ հաստատ հիմ մը բարեկամական յարաբերութեանց Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ.

ԱԹԷՆՔ, 14.—Եօրկիոս թագաւորին բացակայութեան միջոցին, Կոստանդինոս գահաժառանգը խնամակալ պիտի լինի.

ՓԱՐԻԶ, 14.— Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Զարը Ս. Աննայի պատուանշանին մեծ ժապաւէնը ղրկեր է առ Պ. Քոնսթան, (անշուշտ ի նշան գոհունակութեան ռուս յեղափոխականաց ձերբակալման համար, որոյ լուրը ռուս կառավարութիւնն և ազգը խնդութեամբ ողջունեցին).

ՊԵԼԿՐԱՏ, 14.—Փէշթայի սերպ ընդհանուր հիւպատոսին պաշտօն տրուեցաւ բողոքել մաճառ կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն դէմ, որով արգիլուած է Սերպիայէն խոզերու ներածումն ի Հունգարիա. Այդ միջոցներն առեւտրական դաշնագրին հակառակ կը համարի Սերպիա.

— Արքի արմատական կառավարութեան պաշտօնաթերթն՝ Օնէ՝ Քալնոքի կոմսին յայտարարութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Սերպիոյ այժմեան կառավարութիւն յաջողութիւն անցած օրէն ի վեր հետամուտ է լաւ յարաբերութիւններ տածել ամէն Պետութեանց հետ և օրինաւորապէս ու անկեղծապէս վարուիլ նաեւ Աւստրիա-Հունգարիոյ հետ. Բայց նաեւ այն գէպքէն ի վեր սերպ ժողովրդեան զգացմանց մէջ յեղաշրջում մը տեղի ունեցած է Աւստրիոյ Հունգարիոյ դէմ. Այս փոփոխութեան յանցանքը վերագրելի է Աւստրիա-Հունգարիոյ միայն, որ քաղաքական գործիչք խօսք մէկ ըրած էին զՍերպիա տասն տարիէ հետէ կործանող նախկին վարչական դրութեան հետ (Միլան թագաւորին հետ). Օնէ գոհ է որ Քալնոքի կոմս առարկութիւն չըներ Ռուսիոյ հետ Սերպիոյ տածել ուզած բարեկամական յարաբերութեանց դէմ. Սլաւ ժողովրդոց փոխադարձ համակրանքն հակառակ ցոյց մը մեկնելու չէ. Աւստրիոյ Հունգարիոյ և Սերպիոյ միջեւ բարի դրացնութեան յարաբերութիւնները պահպանելու համար Քալնոքի կոմս կրնայ վստահիլ ի Սերպիա իշխանութեան վրայ գտնուող արմատական կուսակցութեան.

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 15 յունիս.—Պուքրէշի օսմ. նախորդ դեսպան Ֆէրիտուն պէյ Պելկրատ գնաց. Կարոլ թագաւոր Ռումանիոյ Աստեղ պատուանշանի մեծ ժապաւէնը տուաւ նմա.

ՓԷՇԹԱ, 15.—Պատերազմական և ծովային արտասովոր ելմտացոյցը քուէարկելէն՝ Պատուիրակութեանց ժողովոյն մէջ, Աւստրեան պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովը քուէարկեց Պասնիոյ և Հէրցէգի ելմտացոյցն. Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ելմտական նախարար և Պասնա-Հէրցէգի վարչապետ Պարոն Ֆոն Քալլայ հաստատեց այս առթիւ թէ, աւստրիական դրամին դէմ օտար լրագրաց խիստ յարձակմանց հակառակ, իրերը բոլորովին կանոնաւոր վիճակ մ'ունին Պասնա-Հէրցէգի մէջ. Անհիմն է այն լուր թէ Պասնա-Հէրցէգցի բնիկ զօրքեր իրենց գաւառէն դուրս ուրիշ տեղեր պիտի ղրկուին իբրեւ պահակազօրք. Միայն նոյն բնիկ զօրքերէն մէկ կամ երկու վաշտ 14 օր պիտի մասնակցին ռազմափորձերուն, լաւագոյն փորձութիւն մը տալու համար իրենց.

ՓԱՐԻԶ, 15 Յունիս.—Ֆրանսական կառավարութիւնն որոշեց պաշտօնապէս ճանչնալ Պրազիլիոյ հանրապետական կառավարութիւնը, որովհետեւ Պրազիլիա ընդունած է իրաւարար ըլլալ Կիւյանի մէկ քանի գաւառաց մասին Ֆրանսայի և Հոլանտայի միջեւ ծագած խնդրոյն համար.

ՊԵՐԼԻՆ, 15.—Նորթ Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ հաստատապէս կը ծանուցանէ թէ նախարարապետ Ֆոն Գափրիվի կայսեր պիտի ընկերակցի ի Քէզբոսլաու.—Նոյն լրագիրը կը հերքէ Սդանտարտի այն լուրը թէ Վիլհէլմ կայսեր և Ֆրանծ Եօզէֆ կայսեր տեսակցութիւնը մէկ քանի օր առաջ միայն որոշուեր է՝ ապացուցանելու համար որ երկուց միապետութեանց յարաբերութիւնները չեն փոխուած. Գերման լրագիրը կը յայտարարէ թէ Լիէնիցի տեսակցութիւնը որոշուած է ապրիլին և թէ երկուց տէրութեանց բարւոք յարաբերութիւնները պէտք չունին ապացուցուելու.

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՌԻՕ ՏԷ ԺԱՆԷՅՐՕ, 15.—Պրազիլիոյ հանրապետական կառավարութիւնն հրովարտակ մը ստորագրեց, որով կը յայտարարէ թէ ի Պրազիլիա բնակող օտարազգեաց համար ձեռք առնուած տնօրինութիւնք գործադրելի չեն Ֆրանսացւոց համար, որք միշտ պիտի կրնան ամեն ատեն եւ Պրազիլիոյ ամէն կողմը ի մէջ բերել իրենց օտարահպատակութիւնը.

ՓԱՐԻԶ, 14.—Այսօր Լօնշանի մեծ ձիարշաւարանին վրայ տեղի ունեցաւ «Փարիզի Մեծ Մրցանակին» միջազգային ձիարշաւը. Անգլիական Ֆիտ Բօյըլ ձին յաղթական եկաւ ձիարշաւին մէջ.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 Յունիս

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ու. Ներք.)		21 14
Այսօրուան գոցուելէն վերջ	»	21 14
Բերայի մէջ		— —
Առաւօտեան բացուելէն	»	21 15
Ետ. օրն	»	21 16

ԼՕԹԻՎՐԱՋԸ ՏԱՃԻԿԻ

Երէկ երեկոյ	60 16
Այս առաւօտ	60 16
Ետ. օր	60 16

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՅ

Փոխառութիւն	A. Ներք	45 1/4
»	B. »	26 3/8
»	C. »	21 20

ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹ

Սոսիէթէ ճէնէրալ	Անգլ.	Լր.	5 11
Քրէտի ճէնէրալ	Օսմ.	»	10 5
Կամար ալ Գազ	»	»	7 18
Օսմ. Հաճէ Ինշուրանս	»	»	5 6
Թրամուէյ	»	»	502 1/2
Րումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	89
Անատոլուի երկաթուղի Լամբրանք		Գ. Ն.	141

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 20
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմբերիալ	»	90 30
Ֆլորին	»	51 16
Ռուսայի թղթադրամ	»	7 93
» արծաթ	»	78
Մեճ. արծաթ (տաքը)	»	108 12
Վիեննա	»	108 20
Լոնտոն	»	108 10
Մեթալիք	»	100
Թալիզէ	»	14 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Փարիզ, 14 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 23 1/2
» » 4 1/2 %	106 45
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	19 85
Օսմանեան երկաթուղի	83 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	2 5
Պանք Օթօման	611 25
Կրէտի Լիոնէ	760
Իտալական Ռանթ 5 %	97 17 1/2
Հելլենական 5 %	485
Արժէթղթէ թուրք (1890)	421 25
Եգիպտական միացեալ	493 75
Պանք տը Փարի	842 50
Սոսիէ. մէտ. արժէթուղթ	469 37 1/2
Սուէզի ջրանցք	2365
Սպանիական արտաքին	78 1/8
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 17 1/2

Լոնտրա, 14 Յունիս, ժամ 3 վայր. 20 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ	97 1/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	19 3/16
» » » Ա.	45 1/4
» » » Բ.	26 3/8
» » » Գ.	19 1/8
Փոխառութիւն 1877	104 3/4
Պանք Օթօման	14 5/16
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	97 9/16
» առանձ. (փրիվիլէժիէ)	103 1/16
Տայրա Սանիէ	86 5/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Տոմէնիալ)	98 1/4
Հելլենական 5 %	95 1/2
Մոնոպոլ »	79 1/2
Ռուսական 1889	98 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 17 1/2

Վիեննա, 14 Յունիս, ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	98 80
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	117 60

Պէռլին, 14 Յունիս, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսաց թղթադրամ	235
Օսմանեան երկաթուղի	81
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	19 2 [*]

ԽԱՒԱՐՈՒՄՆ ԱՐԵԳԱԿԱՆ

Վաղը արեգակը պիտի խաւարի.

Առաւօտուն, ըստ իւր բարի սովորութեան, արեգակը պիտի ծագի ասիական բարձանց վրայէն և պիտի բարձրանայ հանդարտ և անխռով, ինչպէս սովոր է ամեն օր.

Երբ մօտենայ օրուան շրջանին կէսին, կէս օրին տակաւին մէկ ժամ մնացած, այսինքն 3 ու կէսին, պիտի տեսնենք նորա սկաւառակին վերին կողմէն մաս մը հեռանալ մթննալ, որպէս թէ մկրատով մը կըտրած մաս մը հանէին. լուսինն է որ անոր և մեր մէջտեղէն կ'անցնի. Երեւոյթը նախ դժուար է դիտել, ինչու որ արեգական փայլուն ճառագայթներ կ'արգիլեն նայիլ. և մրոտած ապակի մը դիտակին գործը չ'ըներ տեսնել ի սկզբան. Ապա, երթալով պիտի մեծնայ կորանքը և կէս օրին պիտի գայ վայրկեան մը յորում հազիւ նոր լուսնի չափ պիտի մնայ մեր արեգակը. Նորա երեք քառորդէն աւելին բռնուած է (ճիշդ խօսով հարիւրին 84ը) և ցերեկուան լոյսն ալ նոյն համեմատութեամբ պակսած. ըսել է մութ, գրեթէ գիշեր, կէս օրին կէս գիշեր.

Այն ատեն երկրի բոլոր արարածները, որք արեգակին դարձած են՝ անտարակուսութեամբ պիտի զգան, ոմանք յուզեալ, այլք հիացեալ պիտի դիտեն այս երեւոյթն և մինչեւ իսկ անբան կենդանիք պիտի զգան ուրին այս անպատեհ մթութենէն. Միայն լուսինը պիտի շարունակէ իւր ճամբան հեզիկ ու հանդարտ, և սահելով արեգական սկաւառակին վրայէն պիտի անցնի երթայ, գրեթէ մէկ ժամու չափ եւս տեւելով իւր դանդաղ ընթացքը. ժամը 6ին ամեն բան լմնցած է.

Աստեղագէտք պիտի գտնեն թէ լուսինը այս բանը ընելով իրենց մեծ ծառայութիւն մ' պիտի մատուցանէ, քանի որ առիթ պիտի տայ արեգական ջերմ ու անյագ ճառագայթները մասամբ ծածկելով՝ մնացորդ մասն ուշի ուշով դիտելու, քննելու, լուսանկարելու. Հմուտ և ամիկք պիտի կարծեն թէ նոր աստղեր կամ նոր բաղդեր պիտի բացուին. քաջ գրագէտք պիտի զգան անգամ մը եւս թէ շատ ճշմարիտ չէ այն խօսքը որ կ'ըսէ «ի ծագել արեգական կոյրն ատեսցէ», քանի որ հակառակը տեղի կ'ունենայ, և գցայուն սիրահարք պարզապէս պիտի դիտեն թէ մեր լուսնակը փոքր ինչ ուշ կը ծածկէ տասն և հինգ օր վերջ մեզ շնորհելիք սքանչելի գիշերները.

Ասոնք ամենքն ալ իրաւունք ունին.

Սոյն խաւարումը նոյն կերպարանքը չունի ամեն ուրեք. Տեղ կայ որ պիտի տեսնեն լուսինը ճիշդ արեգական վրայ կեդրոն առ կեդրոն յարած, որով լուսնէն օղակ մը պիտի տեսնուի նորա շուրջը, արեգական մնացորդ մասերէն. Անոր համար օղակաձեւ խաւարում կ'անուանուի այս, ինչպէս ի Կրետէ, ի Քանիա եւն. ուրիշ տեղեր Պոլսոյ չափ, կամ աւելի. կան քաղաքներ ալ ուր գիշեր է. Հետեւաբար խաւարումն արդէն կայ.

Վերջացնելու համար դիւրին հաշիւ մը.

Կ'ուզէ՞ք անձամբ գուշակել արեգական և լուսնի խաւարումները. ճիշդ 18 տարի և 11 օր աւելցուցէք մէկ խաւարման վրայ և կը գտնէք յաջորդ խաւարման մը թուականը. Այնպէս որ, եթէ միանգամ ընդ միշտ նշանակէք 18 տարւոյ և 11 աւուր շրջանի մը մէջ պատահած խաւարումները, բոլոր յաջորդներուն թուականները կըրնաք գտնել (նահանջ տարիները չմոռնալով). Իսկ եթէ կ'ուզէք ժամով վայրկենով հաշուել և խաւարման ամեն պարագաները նախատեսել՝ այն ատեն 18 տարի և 11 օր աստեղագիտութիւն սովրեցէք. Վկայ տեղական օտար թերթերը, որք ամենքն ալ տարբեր ժամանակ ցոյց կուտան և թերեւս ամենքն ալ կը սխալին. . . .

ԻԹԱ. ԴԻՅՈՒՆԻ ԹՕՔԸՆԳՈՒՐԿԻ

Սոյն պատմական վէպը, որոյ դիւցազնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնէական անբիծ կենցաղի, հրեշտակային անձնուրացութեան, անյիշաչար սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանուած է ի Գերմաներէն հանգուցեալ Գաբրիէլ էֆ. Գրամէրճեանէ.—Կը վաճառի ի գին 100 փարայի ջրամաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու խանութը. 8—10

ՆԱՄԱԿ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ, 28 մայիս

Տեղական թերթերու մէջ մի քանի օրեր յառաջ (մայիս 12) ընթերցանք հետեւեալ իրողութիւնն զոր կը տեղեկագրենք Արեւելքի ընթերցողաց, խնդրոյն տարօրինակ հանգամանաց համար.

Պաղոս Սինեան անուն հայն, երեք տարի առաջ Կ. Պոլսէ գալով յԱմերիկա, հաստատուեցաւ գործով ի Նիւյորք, ուր և յաջողեցաւ. Թէեւ դրամ չշահեցաւ, բայց կատարեալ երջանկութիւն զգաց գտնել ամուսնութեան մէջ. Ամուսնական առեւտուրի թերթ մը ձեռքն ընկաւ և ընտրելով ծանուցանողներէն չորս օրիորդ, պատասխանեց իւրաքանչիւրին, որք յաւէ կամ նուազ հրապուրիչ հանգամանքներ էին արտայայտած ամուսնանալու ցանկութեամբ.

Նիւ Ջէրզի նահանգի Վուսթըրի քաղաքէն օրիորդ Պէրթա Գրիմն, որ արդէն աւելի հրապուրիչ էր երեւցած Սինեանի, փութաց պատասխանել ստացած հրաւէրին, հակառակ Սինեանի ի մասին անգլիերէն լեզուի ունեցած սահմանափակ հմտութեան.

Օրիորդ Գրիմն՝ իւր նամակի մէջ ընդհակառակն, ցոյց կուտար քաջ գրիչ մը, ինչ որ աւելի հրապուրեց զՍինեան և առանց տեսած իսկ լինելու զօրիորդն, սիրահարական հաղուած մ'ունեցաւ առ նա, շարունակելով միանգամայն գիր թղթակցութիւնն միւս ծանուցեալ օրիորդաց հետ, որոց միայն անունն է Ֆլորանս, Նիւ Եորքէն, միւսին Հէթի Գումբընէ, և երրորդին՝ Գիրտի Ամիսինաթիէ.

Պաղոս Սինեան այդ օրեր գործով Նիւ Եորք Նահանգի Վաթըրթաուն քաղաքն երթալու պարտաւոր, կարգադրեց օրիորդ Գրիմանի հետ, մնալ մի քիչ ի Վուսթըրի և տեսակցիլ առաջին անգամ լինելով նմա հետ և եթէ երկու կողմանէ գոհացուցիչ լինէր տեսակցութեան արդիւնքն, ամուսնանալ յանձնառ.

Սինեան՝ Նիւյորքէ չ'մեկնած, զանձն ապահովեց 24 ժամուան մէջ պատահելի արկածոց դէմ 3000 թալէր տուգանք վճարելու պայմանաւ, Թրավըլըրս Քոմբանիի հետ.

Ուստի և գրեց օրիորդ Գրիմանի թէ կը մեկնէր, ներփակ ուղարկելով նմա 3000 թալերի ապահովագրին.

Գրեց միանգամայն միւս օրիորդաց իւրաքանչիւրին թէ՝ կու գար այդ կողմեր իրենց հետ տեսակցելու մտադրութեամբ.

Պաղոս Սինեան մեկնելէ յետոյ Նիւ Եօրքի Լուիսթընի կայարանէն, մտաւ ծխելու արտօնեալ կառքի մը մէջ և մինչ կառախումբը կը մտնէր Նիւ Ջէրզի կայարանն, Սինեան՝ ուզեց գտնուած կառախումբի ետեւի կառքն անցնիլ. (Ամերիկայի կառախումբեր հաղորդակից կառքեր են և ճանապարհորդք կրնան գլխու կառքէն վերջին կառքն անցնիլ առանց կառքէ վար իջնելու.)

Այսպէս՝ մինչ մի կառքէ միւսն անցնելու վրայ էր յանկարծ կառախումբն կորգելով անջատուեցաւ ճիշդ այդ հաղորդակցող տեղէն որոյ վրայ կը գտնուէր Սինեան, որով և ընկաւ հողին վրայ և ջախջախուեցաւ.

Երբ՝ օրիորդ Գրիման լսեց արկածի այդ լուրը, ապահովական ընկերութենէն պահանջեց 3000 թալերն ի ձեռին ունեցած ապահովագրով. անգիտանալով թէ՝ դա վճարելի էր ի հարկին Սինեանի օրինական ժառանգորդաց.

Ընկերութիւնն՝ ո՛և է վճարում մը յանձն չառնելով, պարտաւորելով հաստատել, ըստ ապահովագրի տրամադրութեան, թէ ո՛վ են հանգուցեալին օրինական ժառանգորդք. սոտ գեղ թէ՝ ի Նիւյորք ունէր մի եղբայր, Միքայէլ Ա. Կասըրկեան այս խնդրոյ կարգադրման վարիչ կարգեցաւ.

(Լրագրաց գրածէն չորոշուիր թէ Կասըրկեա՞նն է Սինեանի եղբայրն, թէ՝ Կասըրկեան մի այլ անձ է որ կոչուած է այս պաշտօնի.)

Բայց Թէյլըր Իւ Փօփի Ան-Փրքէյթ Մթէյթի կողմանէ փոխանցուած էին և պատմութիւն տրուեցաւ Ա. Գարֆէօյտեմ անուն փաստաբանին, դատավարելու համար ընդդէմ երկաթուղւոյ ընկերութեան. 5000 թալեր իբր գլխագին պահանջով և ապահովագրական ընկերութեան 3000 թալերը. Բարձրագոյն ատեանն երկաթուղւոյ ընկերութիւնն 5750 թալերի դատապարտեց, հանդերձ ծախուք, և մինչեւ մայիս 11. վճիռ տրուած չէր դեռ ապահովագրական ընկերութեան դէմ.

Երկաթուղւոյ ընկերութիւնն վերաքննութեան է դիմած և նոյնը պիտի ընէ ապահովագրական ընկերութիւնն եթէ հակառակ վճիռ տրուի իրեն դէմ.

Միւս կողմանէ՝ օրիորդ Գրիման, զգածուելով խիստ այդ արկածէն, սուր հիւծախտի ենթարկեցաւ և մեռաւ ի Ֆիլատելֆիա փետրվարի 14 ին. նորա մահուանէն յառաջ Գարֆէօյտեմ փաստաբանն գալով Ֆիլատելֆիա տեսակցեցաւ օրիորդին հետ և մանրամասն տեղեկութիւն ստացաւ խնդրոյն վրայ, որ անշուշտ ապահովագրական ընկերութեան դէմ բացուած դատին մէջ պիտի կշիռ ունենայ.

Փաստաբանն թերթի մը թղթակցին յայտարարեց թէ, յանձին օրիորդ Գրիմանի գտած էր համակրելի աղջիկ մը և թէ չը պատահելով այս արկած. Սինեան ամուսնանալ նմա հետ, ընտիր կին մ'ունեցած պիտի լինէր.

ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ ԹՈՒՃԱՆՆԵԱՆ

ՏՕՔԹ. Ա. ՔՕՍԱՆՍ ՏԸ ՌԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և ծննդաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80. Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, բաց Ուրբաթէն. Երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները. 54

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտուց բաժնեկարգ թէ, 1880 դեկտեմբեր 8/20ի կայսերական հրովարտակին Ն. յօդուածին Ն. համաձայն, վեց տարուան մէջ չգանձուած բոլոր կտրոնները պիտի ջնջուին՝ իրենց պայմանաժամին լրանալէն սկսեալ.

Հետեւաբար, 1884 մարտ 1/13ի և սեպտեմբեր 1/13ի բոլոր կտրոններն, որք չգանձուին մինչեւ 1/13 մարտ և 1/13 սեպտեմբեր 1890, Օսմ. Հանր պարտուց պիտի մնան. 147

Կ. Պոլիս, 22 յուն. 1890 11—15

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ամերիկայի ընկերական հեղինակի մը այս ընտիր գործին առաջին մասը, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ, տպուած է, և ստացուածք օրինակներ մնացած են երկրորդ մասէն, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ, որ կը ծախուի 5 ղրուշի. Կեդրոնատեղի Պազարճեան Գրատուն. Ի մօտոյ կը հրատարակուի երրորդ և վերջին մասը, ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՌ ՆՈՐԱՊՍԱԿ ԱՄՈՒՍՆԻՍ. Իւր բարոյակից ու չափաւոր պարունակութեամբ, ամեն ընտանեաց դրադարաններուն մէջ գտնուելու արժանի է այս գործ, որ ալ խորհրդաբար մտքաց թարգմանութիւն և գեղեցիկ ոճագրութիւն ու լեզուն եւս մեծապէս գնահատուած են. 485 4—5

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Որ գիտական ինչ ինչ հետազօտութեանց համար երկրորդ անգամ Բարիզ ուղեւորած էր, աստ վերադարձաւ.

Հիւանդներ կ'ընդունի Սամաթիայ կայարանի մօտ ծովաշխեաց տունը ուրբաթ օրերը ձրիաբար. կամուրջի դէմ Բիւշիկեան եղբարց դեղարանը երկուշաբթի և շաբաթ օրերը. Լանկա Նարկիլճեան էֆէնտիի դեղարանը, Պատրիարքարանի մօտ Մանիկեան դեղարանը և Ենի-քարբու Սարիմ էֆ.ի դեղարանը ամեն օր.

Կուրծքի և սրտի հիւանդութեանց համար մասնաւոր խորհրդակցութիւնք, ըստ առաջնոյն. 357 14—20

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Մագըր-գիւղի մէջ հիւանդ ընդունելէ զատ, հիւանդներ կ'ընդունի նաեւ երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամ 7 էն 9, ըստ Թրքաց, Սամաթիա Մեծ Փողոց թիւ 339, նոր հաստատած այցելութեան Սենեակն.

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը, գործեալ վերյիշեալ ժամերուն, Սամաթիա Բրիւեան Դեղարանը կը գտնուի, իրեն դիմող աղքատ հիւանդները ձրիաբար դարմանելու. 420

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Ակնատարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէյեար փողոց թիւ 9.

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները. 47

ԱԶԴ

ՔԻՒՆԱՐՏ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

CUNARD

Aleppo շոգենաւը, նաւապետ Ֆորկիւսըն, Օսմանեան գաւառով ամսոյս 20ին, անմիջապէս Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի ուղղակի.

Kedar շոգենաւը, նաւապետ Բոթուել, Լիվրբուլէն աստ պիտի հասնի ամսոյս 30ին.

ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Բեշա շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ամսոյս 11/23ի երկուշաբթի օր աստ կ'սպասուի Լիվրբուլէն ընդհանուր վաճառքով.

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԱՐԱՕԲԼԸՐԻ

Թրապուզանտա պուլունան վէ պիլ իճապ պուլունտուրըլմաճագ օլան սանուքը մըխթէլիֆէյի ասաքիրի շահանէ վէ հայվանաթը խատրելերի իչուն մաչայինէ մէվզըւի մինագասա օլուպ ֆիյաթը մալիւմէլերի իլէ մաչալի թալիպլերի էօհտէփէնտէ պուլունան էրզաքը միւթենէվւիէ վէ սաիրէնին պուրաճա իհալէնա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր.

31 մայիս 1890 528

Նօ. 19 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԱՐԱՕԲԼԸՐԻ

Պէյքոզ գալէվրախանէսի իչուն պէհէր ատէտի իւչ պուչուգ գիյլօտան պէչ քիյլօյա գատար կէլմէք իւզրէ միւպայաա օլունաճագ նըսֆը սիյահ վէ նըսֆը պէյյազ պէչ պին ատէտ ճէրիլ իլմալի վագէլմանըն պէհէր քիյլոսը օն իւչ պուչուք ղուրուշա թալիպի էօհտէփէնտէ օլուպ հազիրանըն ալթընճը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունաճագ. Տէֆիր կիւնտէ գարարը գաթիյի վէրիլէճէկինտէն իհալէսինա վէ իհալէի քիւ կիւն իչունտէ սիյահ պէչ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր.

31 մայիս 1890 529

Նօ. 20 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏՈՒԵԼԵԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, առնի հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ յաճախորդք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրք են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծարգութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8.000.000
Պահեստի գրամ ցվերջ յունիս 1889	» 5.604.722
Տարեկան հասոյթ . . .	» 12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լաւրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գափու, Անանիատիս խան. 11

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պզտի գանեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ մէյտ գործածեն Տօքթ. Րիճէյս Սօսլիչ Հիթր

Այս պատրաստութենէն խաշակի գդալ մը, կես գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժակ և մարսողութիւն, որ կը գիւրացնէ մարսողութիւնը, զօրացնելու կերպով կ'ամրացնէ մանուկներն և աւագք, զօրաւոր և հաստատ կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Րիճէյս Սօսլիչ Հիթրէն խաշակի գդալ մը, փոքր բաժակաւ թեյամի ֆինջան ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ մանուան մը ուրան վրայ սնունդ է ուզելու... [illegible]

Այնպիսի գտնուած է այն մանկանց համար որք բնիկ կաթ ունին կամ բնաւ չունին

Ծնողներն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ ցանկի՞ն թէ մեր հացին է։

Եթէ կ'ուզեն որ իւր աղջիկներն առոյգ և քաջառողջ ըլլան, հոգ տանին որ Րիճէյս Սօսլիչ Հիթր կը գանուի գործածութեան քով։ Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պողոտայի քով թիւ 95 և 97 69

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ–ՈՅԺ–ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՕՔԹՈՐ ԼԱԼՕՐԻ – Վերջին քառ և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, [illegible]

Դr. Lalors' Phosphodyne. London.

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ 65

02 ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — 02 ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ–ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթական պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթ, չսեւցներ ակռաները, մի կը փորձեր ստամոքսը։

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռաները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ՄԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի Հրապարակ, Պոլիս

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԱՆԿԱԶԳԵՍՏԻ ՊԱՏՐԱՍՏԻ ԵՒ ՊԱՏԱՆԵԿԻ

Ղալաթիա Փէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայ յարկը

Այս նշանաւոր գործատանն է որ արժանաւոր համբաւ մի առցած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու բաժանութեան վրայ յաւելուած մի կ'ընէ, որ արդէն բաղմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Զուիցերական բուրդերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բաւն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ, են՝ ամէն համար ամեն տեսակ մորթեկերնաց, բամպակ, կերպաս, բուրդ, թաշկինակ, ներքնազգեստ, շապիկ, չորս հագուստներ, բամպակ, ընտիր կամաց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդարանքներ, ամէն տեսակ ամենայն նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակ։

Համարկողաց զարմանալ կը գրաւէ մանուկներ այն վայելուչ և զանազան տեսակ զգեստներն և ճարտարութեան, որոնք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու ճշգրտութեամբ յօրինուած են։

Յաւելուած մի բրած է նաև պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծանր է այնքան, և իւր ընդհանուր արհեստանոցին ընթերցող կարող կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բաղմանոց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պատուիրեն։ Կը գտնուին նաև մինչեւ 16 տարեկան աղջկաց համար ամեն տեսակ զգեստներ բաղմանոց խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր բանակութեամբ։

ՄԱԿԱՐԵՆՈՒԹԻՒՆ ԶԱԼԶ 101

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

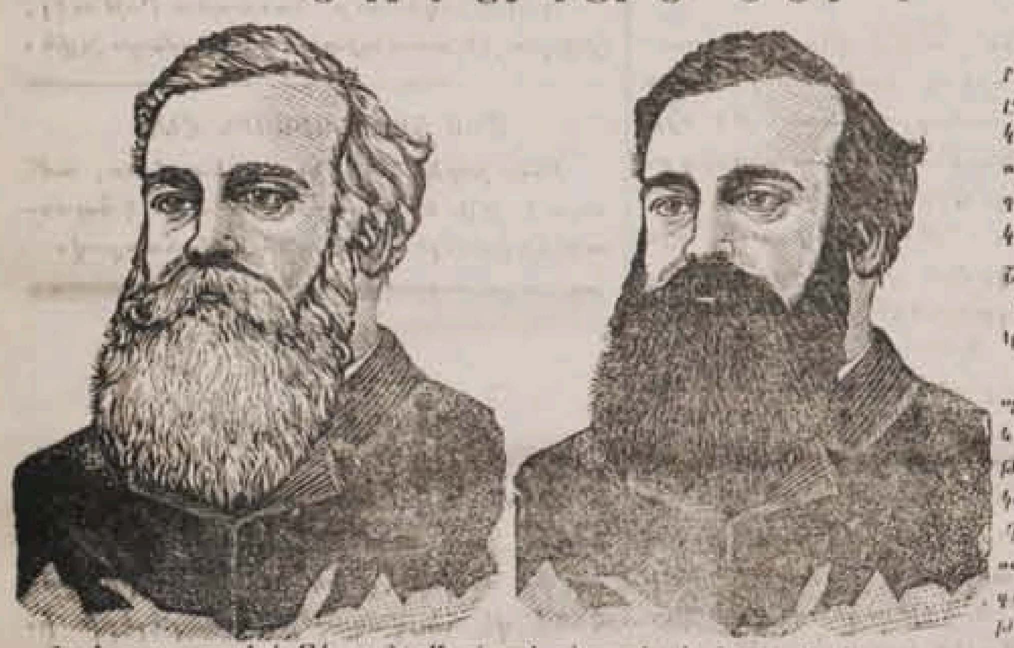

Նոր գիւտ մազերու գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ամենևին վնաս բերելու գործածութեան և կամ յուզոյթ։

ՃԱՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱԶԱՆՆԵՐԿ ԿԱՄ ՐԵԱԼ ՔԱՆԱՔԵԱՆ ՆԵՐԿ

Կարելի է նոր ներկել ամեն տեսակ մազեր, ու և խառնելու, հեշտ է։ Կարմիր կամ ճերմակ մազերն անմիջապէս կը փոխուի սեւի, ...

Ճերմակ մազերու մէկ ներկելու ատեն ներկեալ մաքուր փէտ, յետ ներկելու ալ կարելի է ըսել գեղեցիկ ու փայլուն։ [illegible]

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

[illegible]

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԶՕՐԻՇԽԱՆ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա պողոտայի քով, կոչուած Ղալաթիա Հիւզէլ Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 6

Խ Ա Ր Ի Ս Խ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԿԱՄՍՏԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 ին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր	Ֆր.	86.699.951.29.
Ամբողջութիւն ապահովեալ գումարաց	»	408.448.921.35.

Ապահովագրել առաց անձինք մասնաւոր պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել առաց անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 29.70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10.000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և առ իրեն բաւարար ...

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած մինչև ապահովագրել տղայ մը քսան տարի յետոյ 10.000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի առնէ, ամէն տարի մնալով Ընկերութեան 85 % շահոց 320.30 ֆրանք տարեկան բաժնով փոխարէն։

Մանկանց ամէն համար ապահովագրելոց շահոց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %. 31-12 % և 41 ½ %. Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքի վրայ, 415 ֆրանք շահորդն առնուած են վերջին բաշխմանն։

Ջնջին մ'գանուի մը մինչեւ կարելի է երաշխաւորել նաև վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Գ. ԼԻՕՆԷԼ ՔՈՆՏԻ.

Դրամենակք, Թիւնէլի հրապարակ, առաւ Մայիսի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան անօրենութիւն է Գ. Ս. ԱՏԼԷՐ 26

ՀԱԶԻ ՆՆՋԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ԳՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԶԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՆՆՋԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղն վայելած համբաւը մինչ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Գ Բօուէլ կ'ընդունելով անձինք որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԵՐԿԻ Թագաժառանգոյն վրայ, Ի Ռ.Է.Փ. ընկերութ.»

«Սիրելի պարոն, Ըստ սպասէ կը ներածէն յանձն հաղէ մը որ գիշեր կ'արթնցուր ինձ ...» [illegible]

(Սոր.) Վ. ԼԻՆՉԷԼ. Նեպ.ի Թագաժառանգ

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտանել գեղերու վաճառականաց քով, շիշ 1 շիլին ½ բեննի, 2 շիլին 3 բեննի և 11 շիլին — Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԼ, 4, Ալպիոն Րոկըյս, Պլաքֆրիըրս ռոտ, Լոնտոն.

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

64

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պողոտայի քով, կոչուած Թրամուէյին, 95 և 97

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՝ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին Կալոշ	Ղրշ	95
Պոթին	»	67
Մայկ	»	150
Սկարբին	»	52

Պոլտասական Կալոշ	Ղրշ	45
Կանանց մուճակ	»	40
Կանանց սկարբին	»	45

291

ԺԱՆ ՍԱՍՈՒԷԼԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

45, Փէօյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա, 45

Գ. 6-րդ, Օ-ր Մէջ-ջէ Րեթ-թ-ւ-րր-ն վէրէ

ԱՄԷՆՏԵՍԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ

ՊԱՏԻ, ԳԻՊԱՒԻ, ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹԻ ԵՒ ՆԻՔԵԼԻ

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՔ

ԱՊԱՐԱՆՋԱՆՆԵՐ, ԳՈՒՇՆԵՐ, ՕՂԵՐ ՄԱՏՆԻՆԵՐ, ՄԵՏԱՅԼՈՆՆԵՐ, ԳԱՒԱԶԱՆԻ ԳԼՈՒԽՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ

Այս՝ բոլոր ապրանքները բերուած են Եւրոպայի յատուկ գործարաններէն եւ իրենց ճաշակն, անունն և ընտրութիւնը կ'արդարացնեն այն համեմատաբար համեստ գինն որով ի վաճառ հանուած են։

ՓՈՒՐԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Վաճառատունս յանձն կ'առնու ամեն տեսակ նորոգումներ, ժամացոյցի և գոհարեղինաց յանձնարարութիւններ։

Կ'ըլլ. Ֆե՞լլ. Պէ-ր-ը-եէ- յի-ալ Ֆ-րա-դ. Ջէնք Մ-րէ-ն-է. 498

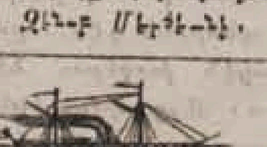

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՄԱՆԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷԵԱՆ

Ն. ՊԱՔՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլի և Բոմբէյի մէջ կանոնաւոր երթ

Սաւսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռոսիսք երթ ալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մարսէյլէն որ յունիս 11ին Մարսիլիայէն և յունիս 17ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէ-...-ն որ պիտի մեկնի յունիս 2ին։

Բարեգ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով.

Ա. կարգ 300 ֆրանք

Բ. » 220 »

Ու-ղեւ-ի և -...

Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ Թիւ 17-18 Քէօյիւք Միլլէթ Մահմուտ փաշա, Թիւ 14

371

COMP. RUSSE

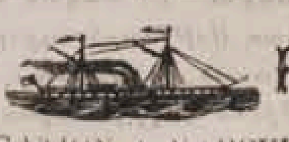

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր յանձ.	Ժամ	Ըն.	Երթեւեկ
Բշ.	4 16	2 Եր.	Օտեսա
Գշ.	5 17	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ.	6 18	10 Առ.	Անատոլու
Դշ.	6 18	10 Առ.	Սեվաստոփոլ
Եշ	7 19	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գափու. 136

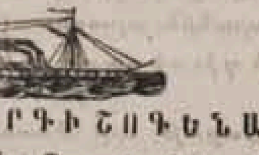

ՌԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Էրբի-էկլ Աէ-էպ, Կ. Պոլ. և Օտեսայի ...

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ

Անուն	Թոնաժ	Անուն	Թոնաժ	Անուն	Թոնաժ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կոլիկէօ	5500	Ռանօլէր	1700
Ապոլլօ	5500	Կիգանօ	2200	Ռալֆի'օ	1500
Արկօ	800	Կօգօ	1700	Րօյօ	1000
Արիօսթօ	4000	Կրանօ	2200	Քօլիգօ	2800
Պասանօ	3000	Հէրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրոտինօ	220	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հիտօ	7000	Րօլօ	3000
Քէմփօլօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3100
Քէլրօ	26 0	Յակօ	5000	Րօսարիօ	3500
Գալիլէօ	2500	Յիւնօ	2800	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդրինօ	3200
Գանօ	2000	Քօյրինօ	4200	Սարթօ	2000
Գոմօ	2700	Քօնօ	2200	Սիլիօ	2000
Ջէրօնօ	5000	Լէօ	2000	Սորենթօ	4800
Դինօ	4100	Լէօնարդօ	4500	Տ. Աւիլսըն	3000
Դոլօրօսօ	8100	Լիմանօ	8000	Թաւրօ	1200
Տիքօ	2500	Մալտա	1100	Թօլիտօ	2800
Տօրինօ	800	Մարէնկօ	4300	Թօրինօ	900
Տուրօ	4100	Մարգէլլօ	6500	Տրիբոլի	5000
Էլբօ	2100	Մէլօ	3000	Վալթօթինօ	5000
Էլմինա	00	Մուրիլլօ	3100	Վենէթօ	3600
Էսդբօրա	3000	Նիլօ	2000	Վէզէրօ	1000
Էսբեթօ	3200	Օրլանտօ	3000	Վիքինկօ	200
Ֆրանկօ	2600	Օթէլլօ	5000	Վոլգա	200
Ֆիլօ	800	Փերսօ	4 00	Զէրօ	140
Ֆլօրօ	700	Օտօ	2000	Զօնքեօ	120
Էնֆիլըն Մանօր					8000
Էֆֆինգըն Մանօր					8000
Լիգըն Մանօր					5100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀՈՒՍ ԵՒ ՈՐԴԻ Գործակալ Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

6